

2186
30.11.23

UNIVERSITY OF SARGODHA
OFFICE OF THE REGISTRAR
(ACAD BRANCH)

NOTIFICATION

On the recommendations of Academic Council made in its 19th (4/2023) meeting held on 13.09.2023, the Syndicate in its 64th (4/2023) meeting held on 03.11.2023 has approved the curricula of the following academic programs for implementation w.e.f Fall 2023, already notified provisionally vide No. SU/Acad/23/1015 dated 01.11.2023:

1.	BS in Urdu	(Annex-'A')
2.	BS in Islamic Studies	(Annex-'B')
3.	BS in English (Linguistics)	(Annex-'C')
4.	BS in English (Language & Literature)	(Annex-'D')
5.	BS in Media and Communication Studies	(Annex-'E')
6.	BS in Physical Education	(Annex-'F')
7.	BS in Fine Arts	(Annex-'G')
8.	BS in Textile Design	(Annex-'H')
9.	BS in Graphic Design	(Annex-'I')
10.	BS in Chemistry	(Annex-'J')
11.	BS in Physics	(Annex-'K')
12.	BS in Statistics	(Annex-'L')
13.	BS in Botany	(Annex-'M')
14.	BS in Mathematics	(Annex-'N')
15.	BS in Geology	(Annex-'O')
16.	BS in Geography	(Annex-'P')
17.	BS in Zoology	(Annex-'Q')
18.	BS in History	(Annex-'R')
19.	BS in Pakistan Studies	(Annex-'S')
20.	BS in Education	(Annex-'T')
21.	BS in Sociology	(Annex-'U')
22.	BS in Social Work	(Annex-'V')
23.	BS in Economics	(Annex-'W')
24.	BS in Psychology	(Annex-'X')
25.	BS in International Relations	(Annex-'Y')
26.	BS in Political Science	(Annex-'Z')

2. Further, on the recommendations of Academic Council made in its 19th (4/2023) meeting held on 13.09.2023, the Syndicate in its 64th (4/2023) meeting held on 03.11.2023 has approved the curricula of the following academic programs for implementation w.e.f Fall 2023:-

1.	BS in Information Management	(Annex-'ZA')
2.	BS in Arabic	(Annex-'ZB')
3.	BS in Persian	(Annex-'ZC')
4.	BS in Punjabi	(Annex-'ZD')
5.	BS in Digital and Social Media	(Annex-'ZE')
6.	BS in Strategic Communication	(Annex-'ZF')
7.	BS in Theatre, Film & Television	(Annex-'ZG')
8.	BS in Interior Design	(Annex-'ZH')
9.	BS in Bio-Chemistry	(Annex-'ZI')
10.	BS in Biotechnology	(Annex-'ZJ')
11.	B.Ed (Hons.) Elementary	(Annex-'ZK')
12.	BS in Special Education	(Annex-'ZL')
13.	BBA (4 Years)	(Annex-'ZM')
14.	BS in Commerce	(Annex-'ZN')
15.	BS in Banking and Finance	(Annex-'ZO')
16.	BS in Entrepreneurship and SME Management	(Annex-'ZP')
17.	BS in Public Administration	(Annex-'ZQ')
18.	BS in Business Analytics	(Annex-'ZR')

CURRICULAM OF BS IN PUNJABI

(4 YEARS PROGRAM)

W.E.F FALL 2023

**DEPARTMENT OF PUNJABI LANGUAGE,
LITERATURE & CULTURE**

Faculty of Arts and Humanities

University of Sargodha

Overview:

Study of literature is usually meant to enrich students with good communication and debating skills, confidence, moral values and prepare them to act as an active and vibrant member of the society. It enables students to think out of the box.

As a region Punjab holds a glorious past as the cradle of Indus Valley Civilisation, and later acting as a gateway to Indian Gangetic plains for the Middle Eastern traders, kings, explorers, and travelers. Its importance within the subcontinent has been underlined both by a turbulent history and contemporary events. Punjabi language has a rich treasure of literary traditions. This program is a foundation to explore this treasure. This academic program aims to promote the study of Punjabi language, literature, culture and history with the goal of supporting greater understanding and use of Punjabi as a major world language. Through this program, the Department offers students the opportunity to become writers, researchers and critical thinkers. In the modern era, study of native literature and culture has gained even more importance as, in a rapidly changing world; the interaction between different cultures has posed new challenges.

Degree Program	BS in Punjabi
Duration	Minimum 4-Years (8-Semesters), Maximum 6-Years (12-Semesters)
Admission Requirements:	At least 45% marks in Intermediate P-I/P-II or equivalent
Degree Completion Requirements:	130 Credit Hours

1. General Education (Gen Ed) Requirements: (Mandatory/Core Courses, minimum 30 credit hours):

Sr. #	Semester	Course Code	Course Title	Credit Hours	Prerequisite
1	I	URCG-5118	Functional English	3(3-0)	Nil
2	I	URCG-5123	Applications of Information and Communication Technologies (ICT)	3(2-1)	Nil
3	I	URCG-5105 URCG-5126	Islamic Studies (OR) Religious Education/Ethics	2(2-0)	Nil
4	II	URCG-5120	Exploring Quantitative Skills	3(3-0)	Nil
5	II	URCG-5112	Fables, Wisdom Literature and Epic	2(2-0)	Nil
6	II	URCG-5116	Science of Society-I	2(2-0)	
7	II	URCG-5127	Seerat of the Holy Prophet (SAW) *	1(1-0)	Nil
8	III	URCG-5119	Expository Writing	3(3-0)	Nil
9	III	URCG-5121	Tools for Quantitative Reasoning	3(3-0)	Nil
10	III	URCG-5122	Ideology and Constitution of Pakistan	2(2-0)	Nil
11	IV	URCG-5124	Entrepreneurship	2(2-0)	Nil
12	IV	URCG-5125	Civics and Community Engagement	2(2-0)	Nil
13	IV	URCG-5114	Basic Science	3(2-1)	Nil
14	I-VIII	URCG-5111	Translation of Holy Quran I, II, III & IV*	NC	Nil
General Education Courses Cr. Hours Total				31	

*For Muslim students only

2. Major Courses

Sr #	Course Code	Course Title	Cr. Hours	Prerequisite (mention course code only)
1	PUNJ-5101	Genres of Punjabi Literature (پنجابی ادب دیاں صنفیں)	3(3-0)	Nil
2	PUNJ-5102	History of Punjabi Prose (پنجابی نثر دی تاریخ)	3(3-0)	Nil
3	PUNJ-5103	Modern Punjabi Poetry-I (نویں پنجابی نظم)	3(3-0)	Nil
4	PUNJ-5104	Selected Punjabi Prose and Poetry (چونویں پنجابی نثر و نظم)	3(3-0)	Nil
5	PUNJ-6205	History of Poetic Literature (شعری ادب دی تاریخ)	3(3-0)	Nil
6	PUNJ-6207	Punjabi Ghazal (پنجابی غزل)	3(3-0)	Nil
7	PUNJ-6208	Punjabi Linguistics (پنجابی لسانیات)	3(3-0)	Nil
8	PUNJ-6209	Special Study of Heer Damodar (خصوصی مطالعہ ہیر دمودر)	3(3-0)	Nil

9	PUNJ-6210	Patriotic Literature	(قومی ادب)	3(3-0)	Nil
10	PUNJ-6212	Punjabi Novel	(پنجابی ناول)	3(3-0)	Nil
11	PUNJ-6213	Folk Literature	(لوک ادب)	3(3-0)	Nil
12	PUNJ-6214	Classical Poetry	(کلاسیک شاعری)	3(3-0)	Nil
13	PUNJ-6215	Punjabi Tales	(پنجابی داستانیں)	3(3-0)	Nil
14	PUNJ-6216	Special Study of Heer Waris Shah	(خصوصی مطالعہ: ہیر وارث شاہ)	3(3-0)	Nil
15	PUNJ-6217	Literary Translations in Punjabi	(پنجابی ادب کی تراجم)	3(3-0)	Nil
16	PUNJ-6219	Theoretical Criticism	(نظری تنقید)	3(3-0)	Nil
17	PUNJ-6220	Principles of Research	(کھوج و سہ اصول)	3(3-0)	Nil
18	PUNJ-6221	Gurmukhi Script	(گورکھی رسم الخط)	3(3-0)	Nil
19	PUNJ-6222	Punjabi Short Story	(پنجابی کہانی)	3(3-0)	Nil
20	PUNJ-6224	Literary Tradition of Eastern Punjab	(پڑھنے والے پنجاب کی ادبی روایت)	3(3-0)	Nil
21	PUNJ-6225	Punjabi Drama	(پنجابی ڈراما)	3(3-0)	Nil
22	PUNJ-6226	Waars and Epics	(دواراں و جنگ نامے)	3(3-0)	Nil
23	PUNJ-6227	Applied Criticism	(عملی تنقید)	3(3-0)	Nil
24	PUNJ-6228	Modern Punjabi Poetry-II	(نویں پنجابی نظم-II)	3(3-0)	PUNJ-5103
25	PUNJ-6230	History of the Punjab through Folk Literature	(لوک ادب سے پنجاب کی تاریخ)	3(3-0)	Nil
26	PUNJ-6232	Religious Literature in Punjabi	(پنجابی ادب کی مذہبی ادب)	3(3-0)	Nil
Major Subject Courses Credit Hours Total					78

3. Interdisciplinary/Allied courses: Minimum 12 credit hours:

Sr. #	Course Code	Course Title	Cr. Hours	Prerequisite
1	URDU-5102	Functional Urdu	03	Nil
2	HIST-5101	Introduction to History	03	Nil
3	PEDU-6435	Introduction to Sports Sciences & Physical Education	03	Nil
4	INFM-6430	Information Literacy	03	Nil
5	MCOM-5101	Conventional and Digital Communication	03	Nil
Interdisciplinary/ Allied Courses Credit Hours Total				15

4. Field experience/ Internship: Minimum 03 credit hours:

Sr. #	Course Code	Course Title	Cr. Hours
1	PUNJ-6233	Internship*	03(0-3)
Field Experience/ Internship Courses Credit Hours Total			03

*Lasting 6-8 weeks and ideally scheduled during summer breaks after 6th semester. (Not included in regular semester workload)

5. Capstone project: Minimum 03 credit hours:

Sr. #	Course Code	Course Title	Cr. Hours
1	PUNJ-6234	Capstone Project	03
Capstone Project Credit Hours Total			03

6. Summary:

Sr. #	Category	No. of Courses	Credit Hours
1	General Courses	14	31
2	Subject Major Courses	26	78
3	Allied/ Interdisciplinary Courses	05	15
4	Internship	01	03
5	Capstone Project	01	03
Total		47	130

Scheme of Studies
BS in Punjabi

Semester-I

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
GE-01	URCG-5118	Functional English	3(3-0)	Nil
GE-02	URCG-5123	Applications of Information and Communication Technologies (ICT)	3(2-1)	Nil
GE-03	URCG-5105 URCG-5126	Islamic Studies (OR) Religious Education/Ethics	2(2-0)	Nil
GE-04(i)	URCG-5111	Translation of the Holy Quran-I*	0(0-1)	Nil
Major-1	PUNJ-5101	Genres of Punjabi Literature (پنجابی ادب دیاں منشاں)	3(3-0)	Nil
Major-2	PUNJ-5102	History of Punjabi Prose (پنجابی نثر دی تاریخ)	3(3-0)	Nil
Major-3	PUNJ-5103	Modern Punjabi Poetry-I (نویں پنجابی نظم)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			17	

*For Muslim students only

Semester-II

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
GE-05	URCG-5120	Exploring Quantitative Skills	3(3-0)	Nil
GE-06	URCG-5112	Fables, Wisdom Literature and Epic	2(2-0)	Nil
GE-07	URCG-5116	Science of Society-I	2(2-0)	Nil
GE-08	URCG-5127	Seerat of the Holy Prophet (SAW) *	1(1-0)	Nil
Major-4	PUNJ-5104	Selected Punjabi Prose and Poetry (چونویں پنجابی نثر تے نظم)	3(3-0)	Nil
Major-5	PUNJ-6205	History of Poetic Literature (شعری ادب دی تاریخ)	3(3-0)	Nil
Major-6	PUNJ-6213	Folk Literature (لوک ادب)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			17	

*For Muslim students only

Semester-III

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
GE-09	URCG-5119	Expository Writing	3(3-0)	Nil
GE-10	URCG-5121	Tools for Quantitative Reasoning	3(3-0)	Nil
GE-11	URCG-5122	Ideology and Constitution of Pakistan	2(2-0)	Nil
GE-04(ii)	URCG-5111	Translation of the Holy Quran-II*	0(0-1)	Nil
Major-7	PUNJ-6214	Classical Poetry (کلاسیکی شاعری)	3(3-0)	Nil
Major-8	PUNJ-6207	Punjabi Ghazal (پنجابی غزل)	3(3-0)	Nil
Major-9	PUNJ-6208	Punjabi Linguistics (پنجابی لسانیات)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			17	

*For Muslim students only

Semester-IV

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
GE-12	URCG-5124	Entrepreneurship	2(2-0)	Nil
GE-13	URCG-5125	Civics and Community Engagement	2(2-0)	Nil
GE-14	URCG-5114	Basic Science	3(2-1)	Nil
Major-10	PUNJ-6212	Punjabi Novel (پنجابی ناول)	3(3-0)	Nil
Major-11	PUNJ-6215	Punjabi Tales (پنجابی داستانوں)	3(3-0)	Nil
Major-12	PUNJ-6216	Special Study of Heer Waris Shah (خصوصی مطالعہ ہیر وارث شاہ)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			16	

Semester-V

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
ID-01	URDU-5102	Functional Urdu	3(3-0)	Nil
ID-02	HIST-5101	Introduction to History	3(3-0)	Nil
GE-04(iii)	URCG-5111	Translation of the Holy Quran-III*	NC	Nil
Major-13	PUNJ-6217	Literary Translations in Punjabi (پنجابی ادب ترجمے)	3(3-0)	Nil
Major-14	PUNJ-6232	Religious Literature in Punjabi (پنجابی ادب دینی ادب)	3(3-0)	Nil
Major-15	PUNJ-6219	Theoretical Criticism (نظری تنقید)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			15	

*For Muslims students only

Semester-VI

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
ID-03	INFM-6430	Information Literacy	03(3-0)	Nil
Major-16	PUNJ-6221	Gurmukhi Script (گورکھی رسم الخط)	03(3-0)	Nil
Major-17	PUNJ-6222	Punjabi Short Story (پنجابی کہانی)	03(3-0)	Nil
Major-18	PUNJ-6224	Literary Tradition of Eastern Punjab (پڑھندے پنجاب دی ادبی ریت)	03(3-0)	Nil
Major-19	PUNJ-6209	Special Study of Heer Damodar (خصوصی مطالعہ ہیر دمودار)	03(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			15	

Summer Semester (For Internship)

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours
Compulsory	PUNJ-6233	Internship	03(0-3)

Semester-VII

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
ID-04	PEDU-6435	Introduction to Sports Sciences & Physical Education	3(3-0)	Nil
GE-04(iv)	URCG-5111	Translation of Holy Quran-IV*	NC	Nil
Major-20	PUNJ-6225	Punjabi Drama (پنجابی ڈراما)	3(3-0)	Nil
Major-21	PUNJ-6226	Waars and Epics (دواراں تے جنگ نامے)	3(3-0)	Nil
Major-22	PUNJ-6220	Principles of Research (کھوج دے اصول)	3(3-0)	Nil
Compulsory	PUNJ-6234	Capstone Project	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			15	

**For Muslims students only*

Semester-VIII

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
ID-05	MCOM-5101	Conventional and Digital Communication	3(3-0)	Nil
Major-23	PUNJ-6227	Applied Criticism (عملی تنقید)	3(3-0)	Nil
Major-24	PUNJ-6228	Modern Punjabi Poetry-II (نویں پنجابی نظم-II)	3(3-0)	PUNJ-5103
Major-25	PUNJ-6210	Patriotic Literature (قومی ادب)	3(3-0)	Nil
Major-26	PUNJ-6230	History of the Punjab through Folk Literature (لوک ادب راہیں پنجاب دی تاریخ)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			15	
Degree Program Credit Hours Total			130	

Semester-I

URCG-5118**Functional English****3(3-0)**

The course aims at providing understanding of a writer's goal of writing (i.e. clear, organized and effective content and to use that understanding and awareness for academic reading and writing. The objectives of the course are to make the students acquire and master the grammatical academic writing skills. The course would enable the students to develop argumentative writing techniques. The students would be able to logically add specific details on the topics such as facts, examples and statistical or numerical values. The course will also provide insight to convey the knowledge and ideas in an objective and persuasive manner. Furthermore, the course will also enhance the students' understanding of ethical considerations in writing academic assignments and topics including citation, plagiarism, formatting and referencing the sources as well as the technical aspects involved in referencing.

Contents**Developing Analytical Skills**

1. Transitional devices (word, phrase and expressions)
2. Development of ideas in writing
3. Reading Comprehension
4. Precis Writing
5. Developing argument
6. Sentence structure: Accuracy, variation, appropriateness, and conciseness
7. Appropriate use of active and passive voice
8. Organization and Structure of a Paragraph
9. Organization and structure of Essay
10. Types of Essays

Recommended Texts

1. Bailey, S. (2011). *Academic writing: A handbook for international students* (3rd ed.). New York: Routledge.
2. Eastwood, J. (2011). *A Basic English grammar*. Oxford: Oxford University Press.
3. Swales, J. M., & Feak, C. B. (2012). *Academic writing for graduate students: Essential tasks and skills* (3rd ed.). Ann Arbor: The University of Michigan Press.
4. Swan, M. (2018). *Practical English usage* (8th ed.). Oxford: Oxford University Press.

Suggested Readings

1. Biber, D., Johansson, S., Leech, G., Conrad, S., Finegan, E., & Quirk, R. (1999). *Longman grammar of spoken and written English*. Harlow Essex: MIT Press.
2. Cresswell, G. (2004). *Writing for academic success*. London: SAGE.
3. Johnson-Sheehan, R. (2019). *Writing today*. Don Mills: Pearson.
4. Silvia, P. J. (2019). *How to write a lot: A practical guide to productive academic writing*. Washington: American Psychological Association
5. Thomson, A. J., & Martinet, A. V. (1986). *A Practical English Grammar*. Oxford: Oxford University Press.

The course introduces students to information and communication technologies and their current applications in their respective areas. Objectives include basic understanding of computer software, hardware, and associated technologies. They can make use of technology to get maximum benefit related to their study domain. Students can learn how the Information and Communications systems can improve their work ability and productivity. How Internet technologies, E-Commerce applications and Mobile Computing can influence the businesses and workplace. At the end of semester students will get basic understanding of Computer Systems, Storage Devices, Operating systems, E-commerce, Data Networks, Databases, and associated technologies. They will also learn Microsoft Office tools that include Word, Power Point, and Excel. They will also learn Open office being used on other operating systems and platforms. Specific software related to specialization areas are also part of course. Course will also cover computer ethics and related Social media norms and cyber laws.

Contents:

1. Introduction, Overview and its types
2. Hardware: Computer Systems & Components, Storage Devices and Cloud Computing
3. Software: Operating Systems, Programming and Application Software
4. Introduction to Programming Language
5. Databases and Information Systems Networks
6. The Hierarchy of Data and Maintaining Data
7. File Processing Versus Database Management Systems
8. Data Communication and Networks
9. Physical Transmission Media & Wireless Transmission Media
10. Applications of smart phone and usage
11. The Internet, Browsers and Search Engines
12. Websites Concepts, Mobile Computing and their applications
13. Collaborative Computing and Social Networking
14. E-Commerce & Applications
15. IT Security and other issues
16. Cyber Laws and Ethics of using Social media
17. Use of Microsoft Office tools (Word, Power Point, Excel), mobile apps or other similar tools depending on the operating system
18. Other IT tools/software specific to field of study of the students if any

Recommended Texts:

1. Vermaat, M. E. (2018). *Discovering computers: Digital technology, data and devices*. Boston: Cengage Learning.

Suggested Readings

1. O'Leary, T. J., & O'Leary, L. I. (2017). *Computing essentials* (26th ed.). San Francisco: McGraw Hill Higher Education.
2. Schneider, G. M., & Gersting, J. (2018). *Invitation to computer science*. Boston: Cengage Learning.

Islamic Studies engages in the study of Islam as a textual tradition inscribed in the fundamental sources of Islam; Qur'an and Hadith, history and particular cultural contexts. The area seeks to provide an introduction to and a specialization in Islam through a large variety of expressions (literary, poetic, social, and political) and through a variety of methods (literary criticism, hermeneutics, history, sociology, and anthropology). It offers opportunities to get fully introductory foundational bases of Islam in fields that include Qur'anic studies, Hadith and Seerah of Prophet Muhammad (PBUH), Islamic philosophy, and Islamic law, culture and theology through the textual study of Qur'an and Sunnah. Islamic Studies is the academic study of Islam and Islamic culture. It majorly comprises the importance of life and that after death. It is one of the best systems of education, which makes an ethically groomed person with the qualities which he/she should have as a human being. The basic sources of the Islamic Studies are the Holy Qur'an and Sunnah or Hadith of the Holy Prophet Muhammad ﷺ. The learning of the Qur'an and Sunnah guides the Muslims to live peacefully.

Contents

1. Study of the Qur'an (Introduction to the Qur'an, Selected verses from Surah Al-Baqarah, Al-Furqan, Al-Ahzab, Al-Mu'minoon, Al-An'am, Al-Hujurat, Al-Saff)
2. Study of the Hadith (Introduction to Hadith literature, Selected Ahadith (Text and Translation)
3. Introduction to Qur'anic Studies
4. Basic Concepts of Qur'an
5. History of Quran
6. Basic Concepts of Hadith
7. History of Hadith
8. Kinds of Hadith
9. Uloom –ul-Hadith
10. Sunnah & Hadith
11. Seeratul-Nabi (PBUH), necessity and importance of Seerat, role of Seerah in the development of personality, Pact of Madinah, Khutbah Hajjat al-Wada' and ethical teachings of Prophet (PBUH)
12. Legal Position of Sunnah
13. Islamic Culture & Civilization
14. Characteristics of Islamic Culture & Civilization
15. Historical Development of Islamic Culture & Civilization
16. Comparative Religions and Contemporary Issues
17. Impact of Islamic civilization
- 18.

Recommend Texts

1. Hassan, A. (1990). *Principles of islamic jurisprudence*. New Dehli: Adam Publishers.
2. Zia-ul-Haq, M. (2001). *Introduction to al-Sharia al-Islamia*. Lahore: Aziz Publication.

Suggested Readings

1. Hameedullah, M. (1957). *Introduction to Islam*. Lahore: Sh M Ashraf Publisher.
2. Hameedullah, M. (1980). *Emergence of Islam*. New Dehli: Adam Publishers.
3. Hameedullah, M. (1942). *Muslim conduct of state*. Lahore: Sh M Ashraf Publisher.

URCG-5126

Religious Education/ Ethics
(For non Muslim Students in lieu of Islamic Studies)

2(2-0)

1. Meaning and Scope of Ethics.
2. Relation of Ethics with:
 - (a) Religion
 - (b) Science
 - (c) Law
3. Historical Development of Morality:
 - (a). Instinctive Moral Life.
 - (b). Customary Morality.
 - (c). Reflective Morality.
4. Moral Theories:
 - (a). Hedonism (Mill)
 - (b). Intuitionism (Butler)
 - (c). Kant's Moral Theory.
5. Moral Ethics and Society.
 - (a). Freedom and Responsibility.
 - (b). Tolerance
 - (c). Justice
 - (d). Punishment (Theories of Punishment)
6. Moral Teachings of Major Religions:
 - a). Judaism
 - b). Christianity
 - c). Islam
7. Professional Ethics:
 - a). Medical Ethics
 - b). Ethics of Students
 - c). Ethics of Teachers
 - d). Business Ethics

Reference Books:

1. William Lille. An Introduction to Ethics., London Methuen & Co. latest edition.
2. Titus, H.H. Ethics for Today. New York: American Book, latest edition.
3. Hill, Thomas. Ethics in Theory and Practice. N.Y. Thomas Y. Crowel, latest edition
4. Ameer Ali, S. The Ethics of Islam. Calcutta: Noor Library Publishers, latest edition
5. Donaldson, D.M. Studies in Muslim Ethics. London: latest edition. 6. Sayeed, S.M.A.(Tr.)
Ta'aruf-e-Akhlaqiat. Karachi: BCC&T, Karachi University

URCG-5111

Translation of the Holy Quran-1

0(0-1)

Course Objectives

- To familiarize the students to keys and fundamentals of recitation of the holy Quran.
- To develop the skill of the students of recitation the last revelation.
- Students will learn the basic Arabic grammar in a practical way.
- To develop an eagerness among the students to explore the last divine Book.

Course Contents:

- تیسواں پارہ - ناظرہ مع تجوید
- بنیادی عربی گرامر
- اسم اور اسکے متعلقات: اسم فاعل، مفعول، تفضیل، مبالغہ
- فعل اور اسکی اقسام: ماضی، مضارع، امر، نہی
- حرف اور اسکی اقسام: حروف علت، حروف جارہ، مشبہ بالفعل
-
- تیسویں پارے کی آخری بیس سورتیں (حفظ مع ترجمہ)

Memorization:

(پنجابی ادب دیاں صنفان)

کے وی ادب وچ ادبی صنفان دا تعارف نویں پڑھیاراں لئی بہت معنی رکھد اے کیوں جے ایس راہیں اوہ اوس زبان دے ادبی مہاڑاں نوں جانو ہوندے میں۔ پنجابی ادب دی جھولی و نوون صنفان نال بھری پئی اے۔ ایہناں وچوں کچھ تاں اجیہیاں صنفان ہن جیہڑیاں دو جیاں زباناں دے ادب وچ وی پائیاں جاندیاں نیں جد کہ بہت ساریاں اجیہیاں صنفان وی ہن جیہڑیاں ادبی کھیتر وچ نویکٹنا رکھدیاں نیں تے۔ ایس کورس وچ پنجابی ادب دیاں مشہور صنفان بارے مڈھلی واقفی شامل اے۔ ایس وچ نظم تے نثر دوہاں نوں تھان دتی گئی اے تاں جے پڑھیار پنجابی ادب دی رنگارنگی نوں باندیاں ہویاں ایس نال اپنی جڑت بنا سکے۔ ایہہ صرف بنیادی واقفی دا کورس اے۔ ایس کورس نوں دو حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ شعری صنفان تے دو جے وچ نثری صنفان نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایس کورس وچ ایہناں صنفان بارے صرف تعارفی پڑھائی شامل اے تے ایہناں بارے کھارویں موضوعات اگلے سمسٹراں وچ چھوہے جان گے۔ ایہہ کورس پڑھیاراں وچ پنجابی ادب بارے پریرنا نوں ودھاوا دیوے گاتے اوہناں نوں اگلے سمسٹراں وچ ایہناں بارے بھرویں گل بات نوں سمجھن وچ مدد دیوے گا۔

Contents:**الف: شعری صنفان:**

حمد، نعت، منقبت، معراج نامہ، نور نامہ، حلیہ شریف، جنگ نامہ، مرثیہ، دوہڑہ، مثنوی، رباعی، قطعہ، بیت، سی حرفی، گیت، غزل، بارہاں ماہیہ، کافی، وار، نظم، معری نظم، آزاد نظم تے نثری نظم وغیرہ

ب: نثری صنفان:

لوک کہانی، ناول، افسانہ، ڈرامہ، مضمون، انشائیہ، سفر نامہ، طنز و مزاح، تنقید نگاری

Recommended Texts:

- 1- اختر جعفری، سید، اسلم رانا تے نور احمد ثاقب (س-ن)، تنقیدی وچار۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- 2- اختر جعفری، ڈاکٹر (2003ء)، پنجابی ادبی صنفان۔ لاہور: ایپسوریم پبلشرز،
- 3- سعید بھٹا (2018ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

Suggested Readings:

- 1- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- 2- عبد الغفور قریشی (1987ء)، پنجابی ادب دی کہانی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادب بورڈ

(پنجابی نثر کی تاریخ)

ادب وچ نثری صنفاں وی نظم جی ہی اہمیت رکھدیاں نیں۔ ایس کورس وچ پنجابی دے نثری ادب دے کچھو کڑ بارے جانکاری حاصل کیتی جائے گی۔ دنیا بھر دے ادب وانگوں پنجابی وچ وی نثری ادب دا مڈھ نظم توں بہت چر بعد بچھاتے پنجابی دے نثری ادب وچ حضرت نوشہ گنج بخش دے وعظاں نوں ایہد اڈھلا نمونہ منیا گیا۔ ایہناں وعظاں توں بعد فقہی ادب دیاں لکھتاں ملدیاں نیں تے پھیر اجو کیاں صنفاں جیویں کہ ناول، افسانے تے ڈرامے تاکیں گل اپڑدی اے۔ ایس کورس راہیں پڑھیار نثری ادب دے ایس ارتقائی پندھ بارے جان سکے تے ویلے نال زبان دے بدلے سبھا تے دو جیاں زبانان نال میل ملاپ پاروں لفظالی وچ واپرن والیاں تبدیلیاں بارے وی جانو ہون گے۔ انج ایس کورس دا اک اضافی فائدہ لسانیات دی مڈھلی جانکاری دی پراپتی وی ہوئے گا کیوں جے سہ دے نال نال بدلدی لفظالی، اپنے دور دے سیاسی تے سماجی حالات تے زبانان تے لہجیاں دے آپسی وٹاندرے تے زبان دی دونوں وٹیبجری شکل ایہہ سارے لسانیات دے موضوع نیں تے پڑھیار پنجابی ادب دی نثری تاریخ نوں پڑھیاریاں ایہناں ساریاں موضوعاں وچوں لنگھے گا۔ ایس کورس وچ ابتدائی فقہی ادب دے تے وی موجود نیں جہیں راہیں مڈھلے فقہی ادب بارے مطالعہ کیتا جائے گا۔ پنجابی وچ فقہی ادب وی بہت ودھیاد ہر تے سر جیا گیا اے۔ پنجابی دے فقہی ادب دا نو یوگا گن ایہد اسدھ پدھر اڈھنگ اے جہیں نے واہی وان تے پینڈور، ہتل نوں دین دی مڈھلی جانکاری بخشی۔

Contents:

1. پنجابی نثری ادب دا کچھو کڑ
2. نوشہ گنج بخش دے وعظاں وچوں متن دی تشریح
3. مواعظِ نوشہ ذی لسانی اہمیت
4. پنجابی نثر وچ فقہی ادب
5. تخلیقی نثر: ناول، افسانہ، ڈراما
6. مضمون

Recommended Texts:

- شرافت نوشاہی، مرتب (1393ھ)، مواعظِ نوشہ۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- شہباز ملک، ڈاکٹر (1987ء)، پکی روٹی۔ لاہور: تاج بک ڈپو

Suggested Readings:

- حمید اللہ ہاشمی (1972ء)، پنجابی ادب دی مختصر تاریخ۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- (1986ء)، آزادی مگروں پنجابیاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

(نویں پنجابی نظم-1)

پنجابی ادب وچ غزل اردو تے فارسی دے اثر چھ آئی۔ پنجابی دیاں کلاسیکی صنفیاں جیویں کہ کافی، وار تے باراں ماہ وغیرہ وانگوں غزل بہت زیادہ نامناتاں حاصل نہ کر سکی پر پنجابی شاعران ایس ریت نوں بہت سوہنا بھانہن دے آہر کیتے نیں۔ ایس کورس وچ جدید پنجابی شاعران دی کجھ چو نویں شاعری دا مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایس کورس نوں دو حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلا حصہ غزل تے دو جا نظم تے مشتمل اے۔ ایہہ اک تعارفی کورس اے تے اگے چل کے پڑھیاں ایہناں صنفیاں بارے کھلاواں مطالعہ کرن گے۔ ایس کورس وچ کجھ جدید شاعران دی صرف نمونے دی شاعری نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایہناں چو نویں شاعران دی اک اک غزل یاں نظم دا مطالعہ کرن توں بعد پڑھیاں نوں متن دی تشریح دے نال نال ایہناں شاعران دے اسلوب بارے وی جانکاری دتی جاوے گی۔

Contents:**الف: غزل**

1. لگا عشق وادل نوں روگ کیوں
2. رہ سکدی اے کج اوہنوں
3. دل تے جو کجھ بیت گئی اے
4. جو بول زبانوں نکل گیا
5. جو در تارا ظاہرے دا اے، میں نہیں مندرا
6. مرن توں ڈر دے اوبادشاہو

مولانا بخش کشتہ
پیر فضل گجراتی
روف شیخ
سلیم کاشغر
ریاض احمد شاد
تجمل کلیم

ب: نظم

1. دن دا بوٹا
2. سورج تے دھرتی
3. سفر دی رات
4. دو جی موت
5. ایہہ نہیں مینڈھا گراں
6. نیں جیون دی
7. جندے نی
8. جہلم دے پل تے

شریف نجاہی
احمد راہی
منیر نیازی
الطاف قریشی
باقی صدیقی
بشیر مندر
افضل ساحر
انور مسعود

Suggested Texts:

- پیر فضل گجراتی (1965ء)، ڈوہنگھے پینڈے۔ لاہور: پیپلز پبلشنگ ہاؤس
- منیر نیازی، (1986ء)، سفر دی رات، لاہور: مکتبہ میری لائبریری

Recommended Readings:

- سعید بھٹا، مرتب (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے ایچ پبلشرز
- سرفراز حسین قاضی (1976ء)، نویں نظم۔ شیخوپورہ: فکر جدید پبلی کیشنز
- اسلم رانا (1991ء)، رنگ سنگ۔ لاہور: عزیز پبلشرز

Semester-II

Since ancient times, numbers, quantification, statistics and mathematics has played a central role in scientific and technological development. In the 21st century, Quantitative Reasoning (QR) skills are essential for life as they help to better understand socio-economic, political, health, education, and many other issues, an individual now faces in daily life. The skills acquired by taking this course will help the students to apply QR methods in their daily life and professional activities. This course will also change student's attitude about statistics and mathematics. It will not only polish their QR skills, but also enhance their abilities to apply these skills.

Contents:

1. Introduction to quantitative reasoning
2. Overview of contributions of Mathematicians and Statisticians especially Muslim scholars.
3. Types of standard numbers
4. Proportions, rates, ratio and percentages
5. Odds and odds ratio
6. Scale of measurements
7. Number sequence and series
8. Unit analysis as a problem-solving tool
9. Data handling (small and large)
10. Data errors, absolute and relative and their applications
11. Descriptive statistics
12. Rules of counting: multiplication rule, factorial, permutation and combination
13. Probability and its application in real life
14. A graphical perspective through Venn Diagram
15. Financial indicator analysis, and money management (profit, loss, simple and compound interest)
16. Practical scenarios involving algebraic expressions: linear and quadratic

Recommended Texts:

1. Akar, G. K., Zembat, İ. Ö., Arslan, S., & Thompson, P. W. (2023). *Quantitative Reasoning in Mathematics and Science Education*. 1st Ed., Springer, USA.
2. Peck, R., Olsen, C., & Devore, J. L. (2015). *Introduction to statistics and data analysis*. 5th Ed., Brooks Cole, USA.
3. Devlin, K. J. (2012). *Introduction to mathematical thinking*. Palo Alto, CA: Keith Devlin.

Suggested Readings:

1. Triola, M. F., Goodman, W. M., Law, R., & Labute, G. (2006). *Elementary statistics*. Reading, MA: Pearson/Addison-Wesley.
2. Blitzer, R., & White, J. (2005). *Thinking mathematically*. Pearson Prentice Hall.

The course will enable students to explore human experiences, cultivate an appreciation of the past, enrich their capacity to participate in the life of their times, and enable an engagement with other cultures and civilizations, both ancient and modern. But independently of any specific application, the study of these subjects teaches understanding and delight in the highest achievements of humanity. The three components of the course, including fables, wisdom literature and epic, will enable the learners to explore and understand the classic tradition in literature. Development of personal virtue, a deep Sufi ethic and an unwavering concern for the permanent over the fleeting and the ephemeral are some of the key themes explored in the contents that will develop an intimate connection between literature and life.

Contents:

1. Fables

The Fables of Bidpai

The Lion and the Bull

The Ring-dove

The Owls and the Crows

Selected poem from Bang-i-Dara

2. Gulistan-e- Sa'di

Ten hikāyāt from John T. Platts, *The Gulistan*

3. Epic

THE SHĀHNĀMA OF FIRDAUSI

Recommended Texts:

1. John T. P. (1876). *The Gulistan; or, Rose Garden of Shaikh Muslihu'd- Dīn Sa'dī of Shīrāz*. London: Wm. II. Allen.
2. Chishti, Y.S. (1991). *Sharah-i bāng-i darā*. Lāhaur: Maktaba-i ta'mīr-i insāniyat

Suggested Readings:

1. Thackston, W. (2000). *A Millennium of Classical Persian Poetry*. Maryland: Ibex Publishers.
2. Wood, R. (2013). *Kalila and Dimna: Fables of Conflict and Intrigue*. United Kingdom: Medina Publishing, Limited.

This course will introduce students with the subject matter of social science, its scope, nature and ways of looking at social phenomenon. It will make the participants acquaintance with the foundations of modern society, state, law, knowledge and selfhood. While retaining a focus on Pakistani state and society, students will encounter theoretical concepts and methods from numerous social science disciplines, including sociology, politics, economics anthropology and psychology and make them learn to think theoretically by drawing on examples and case studies from our own social context. Students will be introduced to the works of prominent social theorists from both western and non-western contexts. Instruction will include the use of written texts, audio-visual aids and field visits.

Learning Outcomes:

The course has following outcomes:

It will

- Introduce student with the nature of human social behavior and foundations of human group life
- Analyze the reciprocal relationship between individuals and society.
- Make student aware with the nature of societies existing in modern world
- Make students familiar with the philosophy of knowledge of social sciences
- Introduce students with the works of prominent theories explain human group behavior
- Help students to understand the foundations of society including culture, socialization, politics and economy
- Introduce students with various dimensions of social inequalities with reference to gender, race, ethnicity and religion
- Make them aware about the understanding of various themes pertains to social science in local context
- Help them recognize the difference between objective identification of empirical facts, and subjective formulation of opinionated arguments

Course Outlines:

1. Introduction to Social Sciences

- Social world, Human Social behavior, Foundations of society
- Evolution of Social sciences
- Philosophy of Science
- Scope and nature of social sciences
- Modernity and social sciences
- Branches of social science: Sociology, Anthropology, Political Science, Economics

Society and Community, Historical evolution of Society

- Types of Societies
- Foraging society, Horticultural society, Pastoralist society
- ~~Agrarian societies, Industrial society, Postindustrial society~~

2.Philosophy of Knowledge in social Science and social inquiry

- Understanding social phenomenon
- Alternative ways of knowing
- Science as a source to explore social reality
- Objectivity, Value-Free research

- Positivism vs Interpretivism
- Qualitative vs Quantitative

3. Culture and Society

- Idea of Culture, Assumptions of Culture
- Types, Components, Civilization and culture
- Individual and culture. Cultural Ethnocentrism, Cultural Relativism
- Outlook of Pakistani culture
- Global Flows of culture, Homogeneity; Heterogeneity

4 Social Stratification and Social inequality

- Dimensions of inequality, Social class
- Gender, Race, Religion, Ethnicity, Caste
- Patterns of social stratification in Pakistan
- Class, caste system in agrarian society
- Ascription vs Achievement, Meritocracy
- Global stratification in modern world, Global patterns of inequality

5 Personality, Self and Socialization

- Concept of self, Personality
- Nature vs Nurture, Biological vs Social
- Development of Personality
- Socialization as a process, Agents of socialization
- Socialization and self/group identity

6. Gender and Power

- Understanding Gender
- Social construction of Patriarchy
- Feminism in Historical context, Gender Debates
- Gender and Development
- Gender issues in Pakistani society, Women Participation in politics, economy and education
- Toward a gender sensitive society, Gender mainstreaming

Pakistan: State, Society, Economy and Polity

- Colonialism, colonial legacy, National identity
- Transformation in Pakistani society: Traditionalism vs Modernism
- Economy, Informality of Economy, Modern economy and Pakistan
- Political Economy, Sociology of Economy

Recommended Textbooks and Reading Materials:

1. Giddens, A. (2018). Sociology (11th ed.). UK: Polity Press.
2. Henslin, J. M. (2018). Essentials of Sociology: A Down-to-Earth Approach. (18th Edition) Pearson Publisher.
3. Macionis, J. J. (2016). Sociology (16th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
4. Qadeer, M. (2006) Pakistan - Social and Cultural Transformation in a Muslim Nation.
5. Smelser, N.J. and Swedburg, R., The Handbook of Economic Sociology, Chapter I 'Introducing Economic Sociology', Princeton University Press, Princeton.
6. Systems of Stratification | Boundless Sociology (no date). Available at:

<https://courses.lumenlearning.com/boundless-sociology/chapter/systems-of-stratification/>

7. Jalal, A. (ed.) (1995) 'The colonial legacy in India and Pakistan', in *Democracy and Authoritarianism in South Asia: A Comparative and Historical Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press (Contemporary South Asia)
8. Zaidi, S. A. (2015) *Issues in Pakistan's Economy: A Political Economy Perspective*. Oxford University Press. Chapter 26
9. Akhtar, A. S. (2017) *The Politics of Common Sense: State, Society and Culture in Pakistan*. Cambridge: Cambridge University Press.
10. Smelser, N.J. and Swedburg, R., *The Handbook of Economic Sociology*, Chapter 1 'Introducing Economic Sociology', Princeton University Press, Princeton.

مطالعہ سیرت النبی صلی اللہ علیہ وسلم

Course Code

URCG-5127

Title	Description
Semester	
Nature of Course	
No. of C.Hrs.	1(1-0)
Total Teaching weeks	18
Objectives of the Course	<p>۱۔ طلبہ کو مطالعہ سیرتِ نبویہ کی ضرورت و اہمیت سے آگاہ کرنا</p> <p>۲۔ فقیر شخصیت میں مطالعہ سیرتِ نبویہ کے کردار کو واضح کرنا</p> <p>۳۔ نبوتِ نبوی کے موقعی اقدامِ عالم کی عمومی صورت حال سے آگاہ کرنا</p> <p>۴۔ رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم کی اور دنی دینی زندگی کا اس طرح مطالعہ کرنا کہ طلبہ ان واقعات سے نتائج کا استخراج کر سکیں</p> <p>۵۔ طلبہ کو محمد نبوی کی معاشرت و سیاست، معیشت سے آگاہ کرنا</p>

Course Description

S.No.	Title	Description
1	حضور صلی اللہ علیہ وسلم کے ابتدائی حالات دینی	۱۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم کا تباری حسب و نسب ۲۔ پیدا ہونے اور ابتدائی تربیت ۳۔ لاکھن اور جوانی کے حالات دینی
2	بختِ نبوی کے وقت و مقام کے حالات (۱)	۱۔ بختِ نبوی کے وقت اہم تہذیبیں ۲۔ عرب، مصر، حبشہ، یونان، روم، سامانی
3	بختِ نبوی	۱۔ ان کی معاشرے و دعوتِ اسلام
4	بختِ نبوی	۱۔ دنی ہدایت و دعوتِ اسلام
5	حصصِ النبی	آپ کے گھرانے پر امن
6	حصصِ النبی	بختیت استاد و معلم
7	حصصِ النبی	بختیت تاجر
8	حصصِ النبی	بختیت سربراہ و سیاست
9	حصصِ النبی	دینی محاسن اور معاشرتی اثرات

10	تخصائیس الیوم	تاسوس رسالت
11	اسوحتہ اور عمر حاضر	غیر مسلموں سے تعلقات
12	اسوحتہ اور عمر حاضر	اسوحتہ کی روشنی میں گھریلو زندگی
13	اسوحتہ اور عمر حاضر	مشترقیین اور مخالفہ ہجرت
15	اسوحتہ اور عمر حاضر	وطن سے محبت اور ہجرت
16	اسوحتہ اور عمر حاضر	مشترقیین کے اعتراضات اور ان کے جوابات

تصانیف کتب

نمبر شمار	نام مؤلف	نام کتاب
1	ابن ہشام	السیرة النبویة
2	مولانا علی نعمانی و سید سلمان ندوی	سیرت النبی صلی اللہ علیہ وسلم
3	قاضی محمد سلیمان سلطان منصور چوہدری	دعوات اللعالمین
4	مولانا سید ابوالحسن علی ندوی	نبی رحمت صلی اللہ علیہ وسلم
5	ڈاکٹر یحییٰ عظیمی منظر صدیقی	عہد نبوی کا نظام حکومت
6	ڈاکٹر خالد ملوی	الاسان کائن

حوالہ جاتی کتب

نمبر شمار	نام مؤلف	نام کتاب
1	سید ابوالاعلیٰ مودودی	سیرت سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم
2	مولانا صفی الرحمن مبارکپوری	اربعین الختم
3	سید محمد کرم شاہان زہری	قیام النبی صلی اللہ علیہ وسلم
4	ڈاکٹر اکرم بخشید انصاری	السورة النبوية الصحيحة
5	مولانا سعید ارفوف دانا پوری	اربع اسیر

PUNJ-5104

Selected Punjabi Prose and Poetry

3(3-0)

(چونویں پنجابی نشر تے نظم)

پنجابی ادب دی جھولی ون پونیاں ادبی صنفاں نال بھری پئی اے۔ پڑھیاراں نوں ایس بھنڈارول پریرن لئی ایہناں ادب صنفاں بارے جانکاری دیون دی لوڑ اے۔ ایس کورس وچ ایسے گل نوں کھ رکھدیاں ہویاں شاعری تے نثر وچوں چون اُسامری گئی اے۔ ایہہ اک لحاظ نال تعارفی کورس اے۔ ایس وچ افسانہ، مضمون، ڈراما، انشائیہ تے نظم ورگیاں صنفاں شامل نیں۔ ایس کورس وچ پڑھیاراں نوں نمونے دے طور تے چونویں تخلیق کاراں دی اک اک ادبی لکھت پڑھائی جائے گی۔ ایہناں صنفاں دے تکنیکی پہلو تے ایہناں لکھاریاں دے اسلوب بارے اگلے سمسٹراں وچ پڑھیا جائے گا۔ ایس کورس دا مقصد پڑھیاراں نوں پنجابی ادب دے کھلار بارے جانکاری دینا اے۔

Contents:**الف: افسانہ**

1. آپاں اکبر لاہوری
2. لیراں منشاء یاد
3. دادی غلام حسین ساجد

ب: مضمون

1. بابا فرید دیاں حکمت پریمیاں رمزیاں مسعود خالد
2. ریڈار کہانی الیاس گھسن
3. گوگیرے دی تابری تے جی توارن سعید بھٹنا

ج: ڈراما

1. اکھیاں رنج پیر

د: انشائیہ

1. ٹلی دامرید عاشق رحیل

ه: نظم

1. اج آکھاں وارث شاہ نوں امر تاپر تیم
2. کن من مینہ پینڈا انجم حسین سید
3. عمراں لگھیاں بباں بھار مظہر ترمذی
4. کوئے شہر دی ہاڑھ رات مشتاق صوفی
5. نی ماے محمود اعوان

Recommended Texts:

- محمود اعوان (2017ء)، سیجیل۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
- امر تاپر تیم (2008ء)، کاغذ تے کینوس۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

Suggested Readings:

- رفیع پیر کے آٹھ ڈرامے۔ مرتبہ تسنیم پیر زادہ۔ کراچی: آکسفورڈ یونیورسٹی پریس
- سرفراز حسین قاضی (1976ء)، نویں نظم۔ شیخوپورہ: فکر جدید پبلی کیشنز

(شعری ادب دی تاریخ)

کے وی زبان دے ادب نوں سمجھن لئی اوس زبان دی ادبی تاریخ نال واقفی ضروری اے۔ ایس کورس وچ پڑھیاراں نوں پنجابی زبان تے ادب دی تاریخ سمجھاون لئی عہد بہ عہد چلن والے ادبی سہاداں دا مطالعہ کیتا جائے گا۔ اہستہاں پرانیوں تاریخیں راہیں ایس گل نوں سمجھن دا آہر کیتا جائے گا کہ پنجابی دی جدید شاعران کپڑے کپڑے پڑاواں وچوں لنگھ کے اجو کے مقام تائیں اپڑی۔ ایس کورس راہیں پڑھیار پنجاب تے پنجابی وچ جوگ پنٹھ دی بھرویں ریت بارے جان سکن گے۔ ناتھ جو گیاں دے نال نال اسماعیلی پیراں تے سکھ گوروواں دی پنجابی ادب وچ سانجھ داوی مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایس کورس وچ کسے وی شاعر دی شاعری دا متن شامل نہیں اے۔ صرف ادبی رجحاناں بارے ای گل بات کیتی جائے گی۔

Contents:

1. ناتھ جو گیاں دی شاعری
2. پنجابی ادب وچ اسماعیلی پیراں دا حصہ
3. صوفیانہ شاعری دی ریت
4. گوروواں دی پنجابی نوں دین
5. پنجابی دیاں رومانوی داستاناں دا سبھا
6. پنجابی واراں دی ریت
7. پنجابی وچ پابند نظم دا ارتقاء
8. آزاد نظم
9. غزل

Recommended Texts:

- انعام الحق جاوید، ڈاکٹر (سن)، پنجابی ادب دا ارتقاء۔ لاہور: عزیز بک ڈپو
- عبدالغفور قریشی (1989ء)، پنجابی ادب دی کہانی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

Suggested Readings:

- سرفراز حسین قاضی، ڈاکٹر (1976ء)، نویں نظم۔ شیخوپورہ: فکر جدید پبلیکیشنز
- سید اللہ قریشی (2002ء)، لیکھے جوکھے۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- غلام مصطفیٰ بمل (1996ء)، پنجابی غزل دا ارتقاء۔ لاہور: انسٹیٹیوٹ آف پنجابی لینگویج اینڈ کلچر
- مولابخش کشتہ (1960ء)، پنجابی شاعران دا تذکرہ۔ لاہور: کشتہ اینڈ سنز

PUNJ-6213

Folk Literature

3(3-0)

(لوک ادب)

پنجابی لوک ادب دی جھولی رنگ برنگیاں صنفاں نال بھری پئی اے۔ ایس کورس وچ لوک صنفاں دے ادبی بھنڈار بارے پڑھیا جائے گا۔ ایس کورس دے تین حصے نہیں۔ پہلے حصے وچ ایہناں لوک صنفاں بارے تکنیکی جانکاری جیویں کہ صنف دار نقاء، ایہدی ٹورتے کھلا وغیرہ شامل اے۔ دوسرے حصے وچ ایہناں صنفاں دے اندر لے گناں بارے پڑھیا جائے گا۔ ایس کورس وچ لوک ادب دی سماج نال جڑت بارے تے جیاں دی حیاتی اُتے ایہدے اثراں دا مطالعہ وی کیتا جائے گا۔ ایس کورس دے تینے حصے وچ لوک ناچ شامل نہیں۔ ایس حصے وچ ایہیے لوک گیت شامل نہیں جیہناں دے نال کوئی نا کوئی ناچ وچ جڑیا ہویا اے۔ اُنچ ایس کورس دے پڑھیار پنجاب دے ثقافتی پچھو کڑ بارے وی علم حاصل کرن گے۔

Contents:**الف: لوک ادب دیاں صنفاں**

لوری، بولی، ماہیا، ڈھولا، گجٹی، ٹپا، دین، سٹھنیاں، گھوڑیاں

ب: لوک ادب دے موضوعات

1. لوک ادب کیہ اے؟
2. لوک گیتاں رازیں پنجاب دی تاریخ دا مہاندرا
3. لوک گیتاں وچ پنجاب دیاں رسماں
4. لوک گہنے تے لیرے
5. لوک ادب وچ رشتے ناتے
6. لوک ادب وچ فصلاں
7. لوک ادب دیاں صنفاں

ج: لوک ناچ تے گیت:

- ککلی، تھال، سہی، جھمر، گدھا، بھنگڑا

Recommended Texts:

- مقصود ناصر چودھری (1986ء)، پنجاب دے لوک گیت۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- افضل پرویز (1984ء)، بن پھلوڑی۔ اسلام آباد: ادارہ ثقافت پاکستان

Suggested Readings:

- سرفراز قاضی (1986ء)، پنجابی لوک گیتاں دا فنی تجزیہ۔ لاہور: عزیز پبلشرز
- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

Semester-III

URCG-5119

Expository Writing

3(3-0)

This course prepares undergraduates to become successful writers and readers of English. The course helps students develop their fundamental language skills with a focus on writing so that they can gain the confidence to communicate in oral and written English outside the classroom. The course is divided into five units and takes a Project-based Learning approach. Unit themes target the development of 21st century skills and focus on self-reflection and active community engagement. The course completion will enable the students to develop communication skills as reflective and self-directed learners. They will be able to intellectually engage with different stages of writing process, and develop analytical and problem-solving skills to address various community-specific challenges.

Contents

1. Self-Reflection
 - Introduction to the basics of the writing process
 - Introduction to the steps of essay writing
 - Prewriting activities: Brainstorming, listing, clustering and freewriting
 - Practicing Outlining of the essay
2. Personalized Learning
 - Learning Process, Learning Styles, Goal Setting and Learning Plan
3. Oral Presentation
 - Structure and Significance, Content Selection and Slide Presentation, Peer Review
4. Critical Reading Skills
 - Introducing Authentic Reading (Dawn and non-specialist academic books/texts)
 - Reading Strategies and Practice: Skimming, scanning, SQW3R, Annotating, Detailed reading and note-taking, Standard Test Practice: TOEFL and IELTS, Model Review Reports and Annotated Bibliographies
5. Community Engagement
 - Student-led brainstorming on local versus global issues, Identifying research problems
 - Drafting research questions, Drafting interview/survey questions for community research (in English or L1)
 - Engaging students in Critical reading, Presenting interview/ survey information, Field work
 - Writing Community Engagement Project
6. Letter to the Editor
 - Types of letters, Format and purpose of letter to the editor, Steps in writing letter-to-editor

Recommended Texts

1. Bailey, S. (2011). *Academic writing: A handbook for international students* (3rd ed.). New York: Routledge.
2. Swales, J. M., & Feak, C. B. (2012). *Academic writing for graduate students: Essential tasks and skills* (3rd ed.). Ann Arbor: The University of Michigan Press.

Suggested Readings

1. Cresswell, G. (2004). *Writing for academic success*. London: SAGE.
2. Johnson-Sheehan, R. (2019). *Writing today*. Don Mills: Pearson.
3. Silvia, P. J. (2019). *How to write a lot: A practical guide to productive academic writing*. Washington: American Psychological Association.

URCG-5121**Tools for Quantitative Reasoning****3(3-0)**

This course is based on quantitative reasoning 1 course. It will enhance the quantitative reasoning skills learned in quantitative reasoning 1 course. Students will be introduced to more tools necessary for quantitative reasoning skills to live in the fast paced 21st century. Students will be introduced to importance of statistical and mathematical skills in different professional settings, social and natural sciences. These quantitative reasoning skills will help students to better participate in national and international issues like political and health issues. This course will prepare the students to apply quantitative reasoning tools more efficiently in their professional and daily life activities. This course will help them to better understand the information in form of numeric, graphs, tables, and functions.

Contents:

1. Types of data and its graphical representation (Histogram, Stem and Leaf display, Box Plot, Scatter diagram, Histogram, Bar chart, etc)
2. Solving practical problems using linear and exponential models
3. Population growth models
4. Analytical approach to solve simultaneous equations
5. Inequalities and their application
6. Comparing quantities using analytical tools
7. Logical reasoning and their application in modern age
8. Logical reasoning and decision making
9. Data tendencies via measure of location
10. Variability and Measure of dispersion
11. Measuring relationships via Regression analysis and correlation
12. Statistical inference: sampling techniques, estimation techniques and hypothesis testing for decision and policy making

Recommended Texts:

1. Akar, G. K., Zembat, İ. Ö., Arslan, S., & Thompson, P. W. (2023). *Quantitative Reasoning in Mathematics and Science Education*. 1st Ed., Springer, USA.
2. Sharma, A. K. (2005). *Text book of elementary statistics*. Discovery Publishing House.
3. Blitzer, R. (2014). *Precalculus*, 5th Ed.. Pearson Education, Limited. New York

Suggested Readings:

1. Gupta, S. C., & Kapoor, V. K. (2020). *Fundamentals of mathematical statistics*. 12th Ed, Sultan Chand & Sons.
2. Aufmann, R. N., Lockwood, J., Nation, R. D., & Clegg, D. K. (2007). *Mathematical thinking and quantitative reasoning*. Cengage Learning
3. Blitzer, R., & White, J. (2005). *Thinking mathematically*. Pearson Prentice Hall.

The course is designed to acquaint the students of BS Programs with the rationale of the creation of Pakistan, its ideology and constitution. The students would be apprised of the emergence, growth and development of Muslim nationalism in South Asia and the struggle for freedom, which eventually led to the establishment of Pakistan. The constitutional development from 1956 to 1973 and the amendments that followed will be the major focus of study. However, the emphasis would be on the fundamental rights, the nature of federalism under the constitution, distribution of powers, the rights and various remedies, the supremacy of parliament and the independence of judiciary. It will also teach the students about the fundamental rights and role of state in the implementation of the constitution.

Contents:

1. Ideology: Meaning and definition
2. Ideology of Pakistan in the light of speeches and statements of Quaid-e-Azam and Iqbal
3. Evolution of Democratic System in Pakistan
4. The Constitution of Pakistan
 - Constitution of 1956: Features and Causes of Failure
 - Constitution of 1962: Features and Causes of Failure
 - Constitution of 1973: Features and Amendments
5. Fundamental Rights
6. Federation of Pakistan
 - Senate and National Assembly
 - President
 - Prime Minister
7. Amendments of Constitution and Contemporary Political Issues

Recommended Texts:

1. Kazimi, M. R. (2007). *Pakistan studies*. Karachi: Oxford University Press.
2. Sheikh, J. A. (2004). *Pakistan's political economic and diplomatic dynamics*. Lahore: Kitabistan Paper Products.

Suggested Readings:

1. Aziz, S. (2018). *The constitution of Pakistan: a contextual analysis*. Oxford: Hart Publishing.
2. Hayat, S. (2016). *Aspects of Pakistan movement*. Islamabad: National Institute of Historical and Cultural Research.
3. Ishaque, K.M. (2008). *Constitutional Law*. New York: Wolters Kluwer.
4. Kazimi, M. R. (2009). *A concise history of Pakistan*. Karachi: Oxford University Press.
5. Rizvi, S. S. R (2005). *Constitutional law of Pakistan: Text, case Law and analytic commentary*. Lahore: Vanguard.

Objectives:

- Students will come to know about the real nature, significance and relevance of the Islamic beliefs in light of the text of the Holy Quran.
- Students will seek knowledge of translation and transliteration of the Holy Book Quran.
- To familiarize the students with the concept of Ibādah (Its significance, scope and relevance) and its types in Islam.
- Students will learn literal and idiomatic way of translation of the Holy Book.
- Students will learn about the polytheism and its incompatibility in Islam highlighted by the Holy Quran.
- To highlight the significance of learning through using all human faculties provided by the almighty Allah and familiarize the students about condemnation of ignorance mentioned in the Quranic text.
- To develop Awareness among the students about rights and duties of different circles of society in the light of Holy Quran.
- To introduce the students to Quranic Arabic grammar in practical manner.

Contents:

- ایمانیات اور عبادات
- اللہ پر ایمان، فرشتوں پر ایمان، رسولوں پر ایمان، آسمانی کتابوں پر ایمان
- یوم آخرت پر ایمان، تقدیر پر ایمان
- نماز، روزہ، زکوٰۃ، حج، جہاد
- معاشرے کے حقوق
- خاندان کی تکوین
- حق مہر
- رضاعت و حمل
- اولاد کو قتل کرنے کے ممانعت
- شوہر کی نافرمانی
- طلاق
- بیوہ کی عدت کے احکام
- نکاح کا پیغام بھیجنا
- عورت کی وراثت (اس کے شوہر کی طرف سے)
- والدین کے حقوق
- بیویوں اور اولاد کے بیچ عدوت
- خاندان کے حقوق
- مہمان کی عزت
- اجازت طلب کرنے کے اصول
- مجلس کے آداب

- تعاون اور بھائی چارہ
- گروہ بندی
- محبت
- لوگوں کے درمیان صلح
- عفو و درگزر، غصہ پر قابو اور معاف کرنا
- شعوب و قبائل
- لوگوں کے بیچ اختلافات
- حمایت و نگہبانی
- قرآنی عربی گرامر کے اصول اور انکے اطلاقات (متن قرآنی پر اطلاق سے توضیحات)
- Grammar:
- Details of Chapters and verse Numbers:
- منتخب آیات مع ترجمہ و تجوید
- البقرہ ((۱۸۹، ۱۳۶، ۱۷۷، ۲۵۶، ۲۸۵، ۱۲۶، ۶۲، ۹۸، ۲۵۳، ۱۲۹، ۱۵، ۲۸۵، ۳۳، ۲۸۵، ۲۰۱، ۲۳۷، ۱۵۳، ۳۵، ۱۱۰، ۲۱۹، ۲۷۷، ۲۵، ۲۳۸، ۱۷۷))
- (۸۳، ۱۶۰، ۱۸۲، ۲۳۳، ۱۸۳، ۸۲، ۲۳۰، ۲۳۵، ۲۳۷، ۲۳۱، ۲۲۹، ۲۲۸، ۲۳۷، ۲۲۶، ۲۲۷، ۱۹۹، ۲۳۱، ۱۵۸، ۲۱۸، ۱۸۳، ۱۸۳، ۲۰۰)
- النساء (۲۰، ۱، ۶، ۱۹۱، ۳۵، ۲۰، ۳۵، ۱۹۱، ۱۲۸، ۱۱، ۱۱، ۲۵، ۲۳، ۱۷۶، ۳، ۱۱، ۳۳، ۱۲۸، ۳۵، ۱۲، ۱۷۶، ۳۶، ۸۰، ۸۶، ۶۹، ۱۳، ۸۰، ۶۹، ۱۳۶، ۵۹، ۹۲، ۹۵)
- (۸۱، ۱۲۸، ۵۴، ۱۳۶، ۱۶، ۱)
- الانعام (۵۳، ۳۸، ۱۵۱، ۹۲، ۱۳، ۱۳۷، ۲۲)
- آل عمران (۱، ۱۹، ۱۳۳، ۸۳، ۱۲۵، ۸۵، ۳۹، ۹۷)
- المائدہ (۵، ۲، ۸۲، ۱۹، ۳۹، ۹۲، ۲، ۵۳)
- الاعراف (۱۸۹، ۱۸۹، ۳۵)
- التوبہ (۱۶، ۷۱، ۲۰)
- ہود (۱۲)
- الزمر (۶)
- النور (۲۹، ۶۰، ۲۷، ۵۲، ۲۸، ۵۳)
- محمد (۳۳)
- انفال (۲۰، ۸۲)
- الرعد (۳)
- الطلاق (۴)
- الحج (۵)
- ابراہیم (۲۳، ۲۳)
- الاسراء (۲۳، ۲۳)
- الاحقاف (۱۵)
- المؤمنون (۲۷)
- العنکبوت (۸، ۳۸، ۲۵)
- النحل (۲۲)

- لقمان (۱۳، ۳، ۱۵)
- الاحزاب ((۳۹، ۳۸، ۵۰، ۳۵))
- الشعراء (۷)
- الروم (۲۱)
- مریم (۲۶، ۱۳)
- المجادلہ (۱۱، ۱۲)

(کلاسیکی شاعری)

ایس کورس وچ پڑھیاں پنجابی دے چار کلاسیکی شاعر ایں بارے پڑھن گے۔ ایہناں وچوں بابا فرید نوں پنجابی دامتوڑھی شاعر نمیا جاندا اے۔ بابا فرید ہوراں ای پنجابی شاعری وچ انسان دوستی، پریم تے برداشت ورگیاں اتم قدر ایں دینہہ رکھی۔ بابا فرید دی رکھی دینہہ نوں مگردوں آون والے ہر صوفی شاعر نے پکپائی دتی تے ارج لوک سجننا، پریم تے بھرنی دیاں قدر ایں پنجابی ادب دے سد یوں سہاء داروپ وٹا گئیاں۔ ایس کورس وچ شامل شاعر ایں دی شاعری دے نال نال ایہناں دے سمیاں دامطالعہ وی کیتا جائے گا تے ایہناں دے اسلوب بارے وی جانکاری حاصل کیتی جائے گی۔ کیوں جے ایہناں شاعر ایں لوکائی دی پدھرتے قبولیت کھٹی تے اوہ موضوع اپنی شاعری وچ لیاندے جیہناں نال ایس خطے وچ امن، برداشت تے بھرنی ورگیاں سلاہن جوگ قدر ایں نوں رواں ملیا۔ ایس کورس دے پڑھیاں ایس قابل ہو سکن گے کہ پنجابی ادب دے سد یوں سہاءواں بارے گل بات کر سکن۔

Contents:

1. بابا فرید دی حیاتی دا ویروا
2. بابا فرید دی شاعری وچ لوک سجننا
3. بابا فرید دی شریعت پسندی
4. گورونانک دی شاعری وچ وحدانیت دا پرچار
5. گورونانک دی شاعری وچ اخلاقی قدر ایں
6. سلطان باہودی حیاتی دا ویروا
7. سلطان باہودی شاعری مرشدان تصور
8. سلطان باہودی شاعری وچ عشق دا تصور
9. علی حیدر دی شاعری دامتوڑھی ویروا
10. علی حیدر دیاں سی حرفیاں دامطالعہ

Recommended Texts:

- بابا فرید (1978ء)، آکھیا بابا فرید نے۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- بابانانک (1998ء)، آکھیا بابا نانک نے۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- سلطان باہو (1975ء)، ابیات باہو۔ مرتبہ سلطان الطاف علی۔ لاہور: حاجی محمد اشفاق قادری

Suggested Readings:

- علی حیدر (1988ء)، کلیات علی حیدر۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- منیر گجر (2005ء)، انسائیکلو پیڈیا آف انڈین لٹریچر وچوں پنجابی حصے دا ترجمہ۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

PUNJ-6207

Punjabi Ghazal

3(3-0)

(پنجابی غزل)

غزل دی صنف پنجابی وچ نویں اے پر ایس وچ بہت شاعر اپنے کمال دکھارے نیں۔ ایس کورس وچ پنجابی غزل دے پیچھے شاعرانوں شامل کیتا گیا اے۔ غزل بھاویں ایران چوں آئی پر اپنے رومانی موضوعاں پاروں پنجاب وچ وی مقبول ہوئی۔ پنجابی وچ سبھ توں پہلے شاہ شمس سبزواری دے غزل لکھن دی دس پیندی اے۔ پنجابی مزاج نال میل نہ کھاوون پاروں ایہہ پنجابی وچ دو جیاں صنفاں جتنی ترقی نہ کر سکی پر اجوکے دور وچ جدوں غزل دے شاعران جدوں حیاتی دے عام موضوعاں نوں وی ایس وچ شامل کیتا اے تاں ہن ایہہ پنجابی ادب وچ اپنی تھاں بنا رہی اے۔ ایس کورس وچ شامل شاعران دے اسلوب نوں خاص طور تے موضوع بنایا گیا اے۔ ایہہ کورس پڑھن والے پڑھیار غزل دی رنگارنگی تے غزل وچ موضوعاتی کھلار دے جانو ہون گے۔ ایس کورس دے مطالعے نال پڑھیار پنجابی غزل دے سبھا دی جانکاری حاصل کرن گے۔

Contents:

1. ڈو گھے پینڈے	پیر فضل گجراتی
2. کھلارا	ریاض احمد شاد
3. نویاں زمیناں	اکرام مجید
4. مور چلندیاں سوچاں	علی محمد ملوک
5. کسے سنے دے نال	غلام حسین ساجد
6. ہان دی سولی	چنل کلیم

Recommended Texts:

- پیر فضل گجراتی (1965ء)، ڈو گھے پینڈے۔ لاہور: پیپلز پبلیشنگ ہاؤس
- اکرام مجید (سن)، نویاں زمیناں۔ فیصل آباد: قرطاس پبلشرز
- ریاض احمد شاد (2010ء)، کھلارا۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

Recommended Texts:

- عارف عبد الستین (2000ء)، پرکھ پڑچول۔ لاہور: ٹیکنیکل پبلشرز
- غلام مصطفیٰ بسمل (1996ء)، پنجابی غزل دا ارتقاء۔ لاہور: ادارہ پنجابی زبان تے ثقافت

(پنجابی لسانیات)

ایس کورس وچ زبان دانی دے حوالے نال لسانیات دے بنیادی نظریات بارے پڑھایا جائے گا۔ پنجابی وچ لسانیات بارے باہلا کم نہیں ہويا۔ انگریز مستشرقین ولوں ہی سانوں ایس کھیتر وچ زیادہ کم نظر آوند اے۔ ایس کورس وچ پڑھیاری لسانیات دے نظریات دے نال نال پنجابی زبان دی تاریخ بارے وی جانکاری حاصل کرن گے تے زبان دے ارتقائی مرحلیاں بارے گوہ کرن گے۔ ایس کورس نوں تن حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ علم لسانیات بارے پرچلت نظریات دا مطالعہ کیتا جائے گا۔ دوجے حصے وچ لسانیات دے وکھو وکھ انگاں بارے جانکاری حاصل کیتی جائے گی تے تیجے حصے وچ پنجابی زبان دے پچھو کڑ بارے موجود مختلف نظریات دا مطالعہ کیتا جائے گا۔ پنجابی زبان دے پچھو کڑ دے حوالے نال سوجھوان و نوون راداں رکھدے نیں۔ ایس کورس وچ پڑھیاری اسپناں ساریاں راداں بارے مڈھلی جانکاری حاصل کرن گے تے ایس کورس نوں پڑھن توں بعد پنجابی زبان دے مڈھے سو میاں بارے اپنے علم وچ وادھا کرن گے۔

Contents:

1. لسانیات کیہ اے؟
2. لسانیات دے انگ
- i. صوتیات ii. صرفیات iii. نحویات iv. معنویات
3. پنجابی زبان دے پچھو کڑ بارے نظریے
- i. سنسکرت ii. پراکرت iii. غیر آریائی iv. دراوڑی
- v. ویدی vi. منڈاری

Recommended Texts:

- محمد آصف خاں (1996ء)، پنجابی بولی دا پچھو کڑ۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- شہباز ملک (1996ء)، پنجابی لسانیات۔ لاہور: عزیز بک ڈپو

Suggested Readings:

- سردار محمد خاں (2017ء)، پنجابی زبان۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- طارق رحمان، ڈاکٹر (2017ء)، لسانیات کا تعارف۔ مترجمہ اصغر بشیر۔ کراچی: سٹی بک پوائنٹ
- عین الحق فرید کوٹی (1979ء)، اردو زبان کی قدیم تاریخ۔ لاہور: اورینٹ ریسرچ سنٹر

Semester-IV

This course addresses the unique entrepreneurial experience of conceiving, evaluating, creating, managing, and potentially selling a business idea. The goal is to provide a solid background with practical application of important concepts applicable to the entrepreneurial environment. Entrepreneurial discussions regarding the key business areas of finance, accounting, marketing and management include the creative aspects of entrepreneurship. The course relies on classroom discussion, participation, the creation of a feasibility plan, and building a business plan to develop a comprehensive strategy for launching and managing a new venture.

Course Learning Objectives:

1. To enhance the 'entrepreneurial intentions' of the students by improving their natural willingness to start a business.
2. To understand the process of entrepreneurship and learn the ways to manage it by working individually in the class and in the form of groups outside the class to conduct field assignments.
3. To educate the students about the practical underpinnings of the entrepreneurship with the aid of practical assignments and idea pitching.

Contents:

1. Background: What is an Organization, Organizational Resources, Management Functions, Kinds of Managers, Mintzberg's Managerial Roles.
2. Forms of Business Ownership: The Sole proprietorship, Partnership, Joint Stock Company
3. Entrepreneurship: The World of the Entrepreneur, what is an entrepreneur? The Benefits of Entrepreneurship, The Potential Drawbacks of Entrepreneurship, Behind the Boom: Feeding the Entrepreneurial Fire.
4. The Challenges of Entrepreneurship: The Cultural Diversity in Entrepreneurship, The Power of "Small" Business, Putting Failure into Perspective, The Ten Deadly Mistakes of Entrepreneurship, How to Avoid the Pitfalls, Idea Discussions & Selection of student Projects, Islamic Ethics of Entrepreneurship.
5. Inside the Entrepreneurial Mind: From Ideas to Reality: Creativity, Innovation, and Entrepreneurship, Creativity – Essential to Survival, Creative Thinking, Barriers to Creativity, How to Enhance Creativity, The Creative Process, Techniques for Improving the Creative Process, Protecting Your Ideas, Idea Discussions & Selection of student Projects.
6. Products and technology, identification opportunities
7. Designing a Competitive Business Model and Building a Solid Strategic Plan: Building a strategic plan, Building a Competitive Advantage, The Strategic Management Process, Formulate strategic options and select the appropriate strategies, Discussion about execution of Students' Project.
8. Conducting a Feasibility Analysis and Crafting a Winning Business Plan: Conducting a Feasibility Analysis, Industry and market feasibility, Porter's five forces model, Financial feasibility analysis. Why Develop a Business Plan, The Elements of a Business Plan, What Lenders and Investors Look for in a Business Plan, Making the Business Plan Presentation.
9. Building a Powerful Marketing Plan: Building a Guerrilla Marketing Plan, Pinpointing the Target Market, Determining Customer Needs and Wants Through Market Research. Plotting a Guerrilla Marketing Strategy: How to Build a Competitive Edge, Feed Back & Suggestions on Student Project, Islamic Ethics for Entrepreneurial Marketing

10. Commerce and the Entrepreneur: Factors to Consider before Launching into E-Commerce, Ten Myths of E-Commerce, Strategies for E-Success, Designing a Killer Web Site, Tracking Web Results, Ensuring Web Privacy and Security, Feed Back & Suggestions on Student Project.
11. Pricing Strategies: Three Potent Forces: Image, Competition, and Value, Pricing Strategies and Tactics, Pricing Strategies and Methods for Retailers, The Impact of Credit on Pricing
12. Attracting Venture Capitalist: Projected Financial Statements, Basic Financial Statements, Ratio Analysis, Interpreting Business Ratios, Breakeven Analysis, Feed Back & Suggestions on Student Project,
13. Idea Pitching: Formal presentation, 5-minutes pitch, funding negotiation and launching.

Recommended Texts:

1. Scarborough, N. M. (2011). *Essentials of entrepreneurship and small business management*. Publishing as Prentice Hall, One Lake Street, Upper Saddle River, New Jersey 07458.

Suggested Readings:

1. Burstiner, I. (1989). *Small business handbook*. Prentice Hall Press.

In recent years, community engagement has become a central dimension of governance as well as policy development and service delivery. However, efforts to directly involve citizens in policy processes have been bedeviled by crude understandings of the issues involved, and by poor selection of techniques for engaging citizens. This course will provide a critical interrogation of the central conceptual issues as well as an examination of how to design a program of effective community engagement. This course begins by asking: Why involve citizens in planning and policymaking? This leads to an examination of the politics of planning, conceptualizations of "community" and, to the tension between local and professional knowledge in policy making. This course will also analyze different types of citizen engagement and examine how to design a program of public participation for policy making. Approaches to evaluating community engagement programs will also be a component of the course. Moreover, in order to secure the future of a society, citizens must train younger generations in civic engagement and participation. Citizenship education is education that provides the background knowledge necessary to create an ongoing stream of new citizens participating and engaging with the creation of a civilized society.

Contents:

1. Introduction to Citizenship Education and Community Engagement: Orientation
2. Introduction to Active Citizenship: Overview of the ideas, Concepts, Philosophy and Skills
3. Identity, Culture and Social Harmony: Concepts and Development of Identity
4. Components of Culture and Social Harmony, Cultural & Religious Diversity
5. Multi-cultural society and inter-cultural dialogue: bridging the differences, promoting harmony
6. Significance of diversity and its impact, Importance and domains of inter-cultural harmony
7. Active Citizen: Locally active, Globally connected
8. Importance of active citizenship at national and global level
9. Understanding community, Identification of resources (human, natural and others)
10. Human rights, Constitutionalism and citizens' responsibilities: Introduction to human rights
11. Universalism vs relativism, Human rights in constitution of Pakistan
12. Public duties and responsibilities
13. Social Issues in Pakistan: Introduction to the concept of social problem, Causes and solutions
14. Social Issues in Pakistan (Agricultural problems, terrorism & militancy, governance issues)
15. Social action and project: Introduction and planning of social action project
16. Identification of problem, Ethical considerations related to project
17. Assessment of existing resources

Recommended Texts:

1. Kennedy, J. K., & Brunold, A. (2016). *Regional context and citizenship education in Asia and Europe*. New York: Routledge.
2. Macionis, J. J., & Gerber, M. L. (2010). *Sociology*. New York: Pearson Education

Suggested Readings:

1. British Council. (2017). *Active citizen's social action projects guide*. Scotland: British Council
2. Larsen, K. A., Sewpaul, V., & Hole, G. O. (Eds.). (2013). *Participation in community work: International perspectives*. New York: Routledge

URCG-5114

Basic Science

3(2-1)

Life, its characteristics, natural science, biology and its branches; Importance of Flora & Fauna in biodiversity; Importance of Natural Compounds in daily life, medicine and human health; Latest developments in natural sciences (Biotechnology); Ecosystem and its components; Environment and its components; Pollutants and their effect on the environment (Greenhouse effect, global warming, acid rains, water pollution and ozone depletions etc); Introduction to micro-organism and its types (bacteria, fungi, viruses)

Practical:

- 1: Field Survey of Flora & Fauna and their identification
- 2: Study of herbarium
- 3: Study of Museum

Recommended Texts:

1. Keddy, P.A. (2017). *Plant ecology origins, processes, consequences*. Cambridge, University Press.
2. Canadell, J.G., Diaz, S., Heldmaier, G., Jackson, R.B., Levia, D.F., Schulze, E.D. & Sommer, U. (2019). *Ecological studies*. Springer.
3. Bhat, S.V., Nagasampagi, B.A. & Sirakumar, M. (2006). *Chemistry of Natural Products*. Springer Science
4. De, A.K. (2019). *Environmental Chemistry*. New Age International Press

Suggested Readings:

1. Fath, B. (2018). *Encyclopedia of ecology*. Elsevier.
2. Ajith, H., Urmas, P., Pastur, G. M & Iversion L. R. (2018). *Ecosystem services from forest landscapes: broadscale consideration*. 1st Edition. Springer International Publishing AG.
3. Xu, R., Ye, Y. & Zhao, W. (2011). *Introduction to Natural Product Chemistry*. CRC Press
4. Tayler, D.J., Green, N.P.O. & Stout, G.W. (1997). *Biological Science 1&2*. Cambridge University Press
5. Tayler, M.R., Simon, E.J., Dickey, D.J. & Hogan, K.A. (2020). *Campbell Biology: Concepts & Connections* (10th Edition). Pearson

(پنجابی ناول)

نثری صنفاں وچوں ناول اوہ صنف اے جہیں وچ حیاتی داسنپورن ویر واملد اے۔ ایسے لئی ایہہنوں حیاتی دی تصویر وی آکھیا جاندا اے۔ ایس کورس وچ کل پنج ناول شامل نیں۔ پڑھیاں ایہناں ناولاں نوں پڑھن توں بعد ایہناں دا ویر واکرن گے تے انج اوہ ناول دی پڑھت دے نال نال کسے وی موضوع بارے اپنے وچار لکھتی روپ وچ ڈھالن جوگ وی ہون گے۔ ایہناں ناولاں دا تجزیاتی مطالعہ کیتا جائے گا جہیں نال سماکی ادبی سہاء داوی پتہ لگے گا۔ ہر تخلیق کار دا حیاتی نوں ویکھن دا زاویہ دکھرا ہوندا اے۔ ایس کورس وچ شامل ناولاں دی رنگارنگی پڑھیاں نوں ادب دے دمیل دی موکلتا بارے سمجھاون وچ مدد دیوے گی۔

Contents:

1. منشیاد دی کردار نگاری
2. منشیاد و سوں نال بھڑت
3. فرزند علی دا اسلوب
4. بھبھل دا موضوعاتی ویر واکرن
5. افضل احسن رندھاوا دی ناول نگاری
6. افضل احسن رندھاوا دے کرداراں دی دھرتی نال بھڑت
7. مڑھی دا دیو وچ پنجاب دا مہاندرا
8. گوردیال سنگھ دا اسلوب تے لفظالی

Recommended Texts:

- گوردیال سنگھ (2000ء)، مڑھی دا دیو۔ لاہور: سچیت کتاب گھر
- افضل احسن رندھاوا (1995ء) دوآبہ۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

Suggested Readings:

- محمد اکرم سعید (2013ء)، ثاناواں ثاناواں تارا: تنقیدی تے تحقیقی جائزہ۔ لاہور: ادارہ پنجابی لکھاریاں، 2013ء۔
- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ۔ پبلشرز
- انعام الحق جاوید، ڈاکٹر (1997ء)، پنجابی زبان و ادب کی مختصر تاریخ۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان
- منیر گجر (2005ء)، انسائیکلو پیڈیا آف انڈین لٹریچر وچوں پنجابی حصے دا ترجمہ۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

(پنجابی داستانیں)

لوک داستانوں کے دی دھرتی دے لوکاں دے جذبیان تے سدھراں دیاں سچیاں تے سچیاں مورتاں ہوندیاں نیں۔ ایہہ داستانیں سینہ بہ سینہ چلایاں نیں تے فیر کوئی گنی شاعر ایہناں نوں شاعری دا بانا پوکے سدھرائی سانجھ چھڈ داے۔ ایس کورس وچ کُل چھہ داستانیں شامل نیں۔ ایہناں وچوں کجھ داستانیں شاعراں ہتھوں تخلیق پاوون توں پہلاں وی لوکاں وچ نامنا رکھدیاں سن۔ ایہہ ساریاں ای ویکھن نوں تاں رومانوی داستانیں پر ایہناں وچ حمد، نعت تے ساجیات دے لگ بھگ سبھ ای وڈے موضوعاں بارے وی گل بات ملدی اے۔ ایہہ داستانیں مجازی دے نال نال حقیقی عشق دے گھنڈوی کھولدیاں نیں۔ جدوں ایہہ داستانیں لکھیاں گئیاں اوڈوں حالے کتاباں دی چھاپی دا کوئی پر بندھ نہیں سی ہوندا۔ ایہناں نوں سانجھیا گیا تے بعد وچ سوڈھ کے چھاپے چاڑھیا گیا۔ انج ایہناں دے مطالعے نال پڑھیاں سوڈھ کاری دے ڈھنگ دی سکھن گے۔

Contents:

1. میاں محمد بخش دی حیاتی
2. سیف الملوک دی کہانی
3. سیف الملوک وچ حمد تے نعت دے تے
4. انسانی ہمت تے حوصلے دی داستان: سیف الملوک
5. ہاشم شاہ تے اوہدا عہد
6. ہاشم شاہ دا سلوب
7. احسن القصص اتے فارسی اثرات
8. احسن القصص دی کہانی
9. حافظ برخوردار دی قصہ کاری
10. قصہ مرزا صاحبان وچ پنجاب دی رہتل
11. پورن بھگت دی کہانی
12. قادر یار دی قصہ کاری

Recommended Texts:

- حافظ برخوردار (2015ء)، مرزا صاحبان۔ مرتبہ مشتاق صوفی تے سعید بھٹا۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- مولوی غلام رسول عالم پوری (1989ء)، احسن القصص، مرتبہ اقبال صلاح الدین۔ لاہور: عزیز پبلشرز
- ہاشم شاہ (1979ء)، گکارے، مرتبہ حمید اللہ ہاشمی۔ فیصل آباد: مجلس پنجابی ادب

Suggested Readings:

- اسلم رانا، ڈاکٹر (1986ء)، رمز روایت۔ لاہور: عزیز پبلشرز
- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- عالم کپور تھلوی (1973ء)، ڈونگھے ویہناں دا شاعر۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- نجم حسین سید (2007ء)، ساراں۔ لاہور: سچیت کتاب گھر

قصہ ہیر رانجھا پنجابی ادب وچ سبھ توں زیادہ لکھیاتے پڑھیا جاوَن والا قصہ اے۔ ایہدے موڈھی تاں چنیوٹ واسی دمودر ہوریں سن پروارث شاہ ہوراں دے قصہ ہیر رانجھانوں سبھ توں ودھ نامناملی تے ایہہ قصہ پنجاب دی سمکالی توارنخ دا بھروسے یوگ وسیلہ بن گیا۔ حالانکہ ہیر تے رانجھے دے عشق دی رومانی داستان وارث شاہ توں پہلاں دی لکھی گئی تے بعد وچ وی پروارث شاہ نے کمال ایہہ کیتا کہ ناصر ف ایس پہلاں توں مقبول کہانی وچ نویں روح پھوکی سکوں ایس وچ اودو کے سماجی، سیاسی، معاشرتی، معاشی تے مذہبی حالات دا بھرواں ذکر کر کے ایس نوں متبادل تارنخ دے طور تے ہمیشہ لئی سانجھ لیا۔ ہر شاعر کے ناکے رنگ وچ اپنے سے دا اثر لیند اے پر ایس کچھوں وارث شاہ بہت امیر شاعر اے۔ اوہد اسماء پنجاب وچ سیاسی تے سماجی حوالے نال بہت اچھل پھل داساسی۔ ایس کورس وچ ناصر ف ہیر تے رانجھے دی کہانی نوں کھوجیا جائے گا سکوں نال نال پنجاب دی سیاسی تے سماجی تارنخ بارے مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایس کورس دا مقصد پڑھیار نوں ادب راہیں تارنخ بارے جانکاری دینا اے۔ وارث شاہ دی ہیر نوں پنجاب دی متوازی تارنخ دی آکھیا جاندا اے، کیوں جے ایس وچ اودو کے پنجاب دا نچا ویر واملد اے۔ ایس کورس دے پڑھیار وارث شاہ دی شعر کلا دے نال نال سمکالی تارنخ دا وی مطالعہ کرن گے۔

Contents:

- 1- قصہ ہیر دی زمانی حقیقت
- 2- ہیر دے قصے دار تقاء؛ وارث شاہ دے عہد تک
- 3- ہیر تے یونانی دیوی ہیر اوچکار سانجھ تے دکھریاں
- 4- ہیر دمودر، ہیر چراغ اعوان، ہیر احمد گجرتے ہیر مقبل اُتے پنچھی جھات
- 5- فارسی وچ قصہ ہیر لکھن والے شاعر اں دا تعارفی مطالعہ
- 6- ہیر دی کہانی؛ وارث شاہ دی زبانی
- 7- وارث شاہ دی ہیر وچ اٹھارویں صدی دی سیاسی تے سماجی حالت
- 8- وارث شاہ دی قادر الکلامی
- 9- ہیر وارث دے کرداراں دا مطالعہ (ہیر، رانجھا، کیدو، سہتی، چوچک، ملکی)
- 10- ہیر وارث شاہ دے متن دا مطالعہ (نمونے دے 50 بند پڑھائے جان گے، بند اں دی چون پڑھاوَن والا کرے گا) پڑھائے جاوَن والے بند اں دچوں متن دی تشریح دا سوال لازمی ہووے گا۔

Recommended Texts:

- وارث شاہ (2001ء)، ہیر وارث شاہ، مرتبہ عبدالعزیز، شیخ، بار ایٹ لاء، لاہور: الفیصل
- وارث شاہ (1969ء)، ہیر وارث شاہ، مرتبہ محمد افضل خاں، لاہور: مکتبہ پنج دریا

Suggested Readings:

- علی عباس جلاپوری (1988ء)، مقامات وارث شاہ، لاہور: تخلیقات
- شریف سنجائی (1994ء)، جھاتیاں، لاہور: عزیز بک ڈپو
- حسین شاہد (1991ء)، پورے، لاہور: عزیز بک ڈپو
- سبط الحسن ضیغم، سید (2004ء)، وارث شاہ، لاہور: لہراں ادبی بورڈ

Semester-V

1: آوازیں، لہجہ، تلفظ، املا اور ذخیرہ الفاظ:

1۔ اردو کی آوازیں اور عمومی اغلاط، ب۔ لہجے کی اہمیت اور مشق، ج۔ املا اور املا کی اہم اغلاط، د۔ ذخیرہ الفاظ۔ دخیل الفاظ میں احتیاط کی ضرورت، ر۔ اختلاط لفظی (کوڈکسنگ) اور انتقال لفظی (کوڈسوچنگ) میں احتیاط، س۔ محاورہ، ضرب الامثال۔

2۔ درست بول چال / شائستگی:

1۔ معروضی اور موضوعی اور خطابہ گفتگو کے تقاضے، ب۔ اظہار، عرض، استفہام، ادعا، دعائیہ، ایجاب، انکار، مدح، ذم، تعجب، تمنا، ج۔ رسمی اور غیر رسمی گفتگو، د۔ جملے کی ساخت کا تصور، الفاظ کے مقام کا اول بدل۔

3۔ درست قرأت:

1۔ عبارت / پیراگراف میں جملے کا کردار، جملوں کا معنوی تعلق، پیراگراف میں موجود معنی اکائیاں، معنوی اکائیوں کا تعلق، تسلسل، تقدیم و تاخیر، رموز اوقاف اور مطابقت، ب۔ مضمون کی قرأت۔ رسمی عبارتوں کی قرأت۔

4۔ رسمی تحریریں:

1۔ درخواست، حلف نامہ، اقرار نامہ، بیع نامہ، رسید، رسمی خطوط، ب۔ رپورٹ نویسی، ج۔ روداد نویسی، نکات نویسی، د۔ فارم کی تیاری اور فارم پر کرنا۔ انٹرویو، ر۔ مضمون نویسی۔

مجوزہ کتب:

- 1۔ املا نامہ۔ گوپی چند نارنگ (مرتب)
- 2۔ عبارت کیسے لکھیں۔ رشید حسن خان
- 3۔ املا اور تلفظ۔ رشید حسن خان
- 4۔ فن انشا پر دازی۔ محی الدین قادری زور
- 5۔ اردو انشا پر دازی۔ سید امیر حسن نورانی
- 6۔ جامع الامثال۔ وارث سرہندی۔ شان الحق حقی
- 7۔ درس بلاغت۔ شمس الرحمن فاروقی
- 8۔ شعار زبان دانی۔ ڈاکٹر صابر سنبھلی

Historiography or the writing of history is an essential and integral part of the discipline of history. Historiography is the history of history writings. The course explores when and where historical thought first developed in the ancient world; when history-writing began *per se*; how was historical thought influenced by the advent of Christianity and Islam, and later by various movements in Europe including the Renaissance, Enlightenment, Scientific Revolution and Positivism; and what have been the major trends in historical thought in the twentieth century. It also investigates how human past has been perceived and constructed by the historians belonging to different schools of thought, and how various schools of historiography have emerged in contemporary times. The course also evaluates the works of the important individual historians and the changing interpretations of the historical events in the works of these individual historians. In contemporary times, the historical canvas has been vastly stretched, and the modern day historians are focusing on unconventional themes and unusual subjects which are also analysed in the course.

Contents:

1. Objectives of Historiography or History-writing
2. Subject-matter and Scope of Historiography
3. From Myth to Historicity: Historiography in the Ancient World
4. Historiographical Tradition in Ancient Mesopotamia, Persia, Egypt and Ancient China
5. Emergence of History-writing Tradition in Ancient Greece: Herodotus and Thucydides
6. Sacred History: Influence of Christianity on Historiography
7. Important Features of Christian Historiography
8. Contribution of the Muslims to Historiography
9. Historiography during Renaissance in Europe
10. Enlightenment and Romanticist Historiography in Europe Impact of Positivism, Industrial Revolution & Capitalism on European Historiography
11. Historiography in the Twentieth Century: A Brief Overview

Recommended Texts:

1. Anjum, Tanvir. (2012). *Historiography*. Islamabad: Allama Iqbal Open University Press.
2. Gilderhus, Mark T. (2003). *History and historians: a historiographical introduction*. New Jersey: Prentice Hall.

Suggested Readings:

1. Collingwood, R. G. (1978). *The idea of history*. Oxford: Oxford University Press.
2. Sreedharan, E. (2004). *A textbook of historiography: 500 BC to AD 2000*. New Delhi: Orient Longman.
3. Robinson, Chase F. (2003). *Islamic historiography*. Cambridge: Cambridge University Press.

Objectives:

- To introduce ethics and highlight its importance, need and relevance for individual and collective life.
- To illuminate the students with the Quranic norms of Morality i.e. truthfulness, patience, gratitude, modesty, forgiving, hospitality etc.
- To familiarize the students with immoral values like falsify, arrogance, immodesty, extravagance, backbiting etc.
- To inculcate ethical and moral values in our youth.
- To develop a balanced dynamic and wholesome personality.
- To introduce the students to Quranic Arabic grammar in practical manner.

Contents:

• اخلاق (تعارف، ضرورت و اہمیت، اقسام، معنویت)

اخلاقِ حسنہ :

- برائی کو نیکی سے مٹانا
- نیکی کے کاموں میں مسابقت
- لوگوں کے درمیان صلح
- عدل و انصاف
- سچائی
- ایثار
- سلیم قلب
- مہمان نوازی
- لغویات سے اعراض
- عاجزی و انکساری
- نگاہ اور آواز کو پست رکھنا
- چال میں میانہ روی
- شرمگاہوں کی حفاظت
- صبر
- شکر
- امور میں میانہ روی

اخلاقِ سنیہ :

- ظلم اور زیادتی
- غرور و تکبر
- نفسانی خواہشات کی پیروی
- بدگمانی
- جھوٹ

- النور (٢٢، ٣١، ٤١، ٣٣، ٣٣، ٣١، ٣٠، ٢، ٦، ٢٣)
- لقمان (١٨، ٣٢، ١٩، ٣٣، ٦)
- الاسراء (٣٤، ٥، ١١٠، ٣٤)
- المزمل (١٨)
- المدثر (٣، ٦)
- المدثر (٤٣)
- فاطر (٣٢)
- الفتح (٢٩)
- البلد (١٤)
- الزمر (١٠، ٣)
- الحجر (٨٥)
- النجم (٣١)
- الرحمن (٦٠)
- هود (٣، ١٠٢، ٨)
- الكهف (٥٦، ٢)
- الشورى (٣٤)
- غافر (٢٤، ٢٨)
- الحديد (٢٠، ٢٠)
- مريم (٥٩)
- النازعات (٣١)
- التوبة (٤٤، ٦٣، ٦٥)
- الصمّه (١)

PUNJ-6217

Literary Translations in Punjabi

3(3-0)

(پنجابی ادب دے ترجمے)

دنیا بھر وچ رچیا جان والا ادب ساری دنیا دے جیاں داسا نجا ورثہ اے۔ ایس سا نچے ورثے نوں کسے وی دو جی زبان وچ لوکاں تائیں اپڑان لئی ترجمہ کاری داسہارا لیا جاندا اے۔ کیوں جے دنیا بھر دیاں زبانیں سکھنا کسے اک جی لئی ممکن نہیں۔ انج ایس آکھ سکدے آں کہ ادب وچ اک توں دو جی زبان وچ ترجمیاں دی لوڑ تے اہمیت ہمیشہ توں ای موجود رہی اے۔ ادبی ترجمے وچ صرف گل دا مفہوم سمجھاوانا ای مقصد نہیں ہوندا اسگوں گل وچلی جس نوں اگلی زبان تائیں اپڑاونا اصل تے اوکھا کم اے۔ ایس کورس نوں تین حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ ترجمہ نگاری دی لوڑ، اہمیت تے ترجمہ نگاری بارے مڈھلیاں بحثاں شامل نہیں تے نالے اک چنگے اتھا کار دے گناں داویروا کیتا گیا اے۔ دو جے حصے وچ مشرقی ادب دے ترجمے شامل نہیں تے تیجے حصے وچ مغربی ادب نوں تھان دتی گئی اے۔

Contents:

الف: ترجمے دی لوڑ تے اہمیت

ترجمے بارے مڈھلیاں بحثاں

ترجمے دیاں قسماں

مترجم دیاں خوبیاں

ب: مشرقی ادب دے ترجمے

امام بو صیری

حافظ شیرازی

شیخ ایاز

ج: مغربی ادب دے ترجمے

گبریل گارشیا مارکیز

ٹاں پال سارتر

موپسان

ہرمن ہیسی

میٹاکل شولونوف،

Recommended Texts:

- شیرازی، حافظ (1966ء)، غزلیات۔ مترجمہ مولانا عبد اللہ عبدی۔ لاہور: پنجابی ادبی اکیڈمی
- وارث شاہ، سید (2001ء)، قصیدہ بردہ شریف تے ترجمہ۔ مترجمہ حفیظ تائب۔ لاہور: القمرا انٹرنیشنل
- سارتر، ٹاں پال (1980ء)، بوہما کوئی نہ۔ مترجمہ شفقت تنویر مرزا۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

Suggested Readings:

- غالب، مرزا سعد اللہ خان (1987ء)، دیوان غالب۔ مترجمہ امیر عابد۔ لاہور: مجلس ترقی ادب
- قمر رئیس، ڈاکٹر (2004ء)، ترجمہ کا فن اور روایت۔ علی گڑھ: ایجوکیشنل بک ہاؤس
- مارکیز، گبریل گارشیا (1992ء)، پہلوں دس دتی گئی موت دا روزنامچہ۔ مترجمہ شفقت تنویر مرزا۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- وسیم گردیزی (2005ء)، رنگ رس۔ لاہور: سانچہ پبلی کیشنز

(پنجابی وچ دینی ادب)

مادری زبان عربی نہ ہوون کر کے ایہوں دے لوکاں نوں اسلامی حکماں تے شریعت دے مسئلایاں نوں سمجھنا اوکھاسی۔ دینی حکماں دی لوکاں تیک پہنچ نوں ہوون ہار بناون لئی جتھے صوفیاں نے شعراں راہیں ایہہ خدمت انجام دتی اتھے ای لوک ادب دی پدھرتے وی ایس وچ کئی گناں لکھاریاں سیر پایا۔ انگریز دے ایہتھے آون نال چھاپہ خانہ لگیا تاں کتاباں دی چھپائی شروع ہوئی۔ عیسائی پادری سرکاری سرپرستی وچ پنڈ و پنڈ جا کے انجیل دے ترجھے تے حضرت عیسیٰ دے معجزیاں بارے چھپیاں کتابڑیاں و نڈن لگ پئے۔ ایس دے پرتا دے وچ پنجاب دے مسلمان، سکھ تے ہندو وی اپنے اپنے مذہباں دے پرچار لئی میدان وچ آئے تے سوکھی پنڈ و زبان وچ فقہی ادب دی تخلیق داکم کیتا۔ ایس کورس وچ مذہبی تے فقہی مسائل بارے لکھیاں گئیاں کتاباں دامطالعہ شامل اے جیہناں وچ پنجاب دی سدھ پدھری لوکاں نوں دینی مسئلایاں بارے جانکاری دیون لئی فقہی مسائل نوں سادہ ڈھنگ وچ لکھن دی روایت تھی۔ ایہہ کتاباں باہلا کر کے انگریز مشنریاں ولوں عیسائیت دے پرچار دے جواب وچ لکھیاں گئیاں تے ایہناں دے پڑھنہار پنجاب دے پنڈاں دے سادہ مرادے لوک سن۔ ایس کر کے ایہناں کتاباں وچ فن نالوں بہتازور فکراتے دتا گیا اے۔

Contents:

- 1- پنجابی وچ فقہی ادب دائدھ تے تھور
- 2- انگریزاں دی آمد تے عیسائی مشنریاں دا مذہبی پرچار
- 3- برصغیر دے مذہبی آگوداں ولوں مذہبی پرچار
- 4- ”پکی روٹی“ دیاں خصوصیات
- 5- ”بوہل نماز“ دا اسلوب
- 6- پکی روٹی تے رسالہ بوہل نماز دالسانی ویروا
- 8- ”نجات المومنین“ دے مضمون تے فقہی ادب وچ ایہدی تھاں

Recommended Texts:

- عبد الکریم جھنگوی، مولوی (1997ء)، نجات المومنین، مرتبہ۔ حمید اللہ ہاشمی، لاہور: عزیز بک ڈپو
- شہباز ملک، مرتب (1973ء)، پکی روٹی خورد، لاہور: تاج بک ڈپو

Suggested Readings:

- حافظ برخوردار راجھا (1997ء)، بوہل نماز، مرتبہ۔ احمد حسین قلنداری، ڈاکٹر، لاہور: عزیز بک ڈپو

(نظری تنقید)

ادب وچ تنقید دا کردار بہت اہم تے بنیادی اے۔ ایہہ ادب نوں گراہے پین توں بچاوندی اے۔ کسے وی تخلیق کار لئی بہت ساریاں حدواں دا خیال رکھنا ضروری ہوندا اے تے تنقید ای اوہناں حدواں دا نقیبن کردی اے۔ ایس کورس وچ تنقید دے نڈھلے تے ات لوڑ بندے نظریے پڑھائے جان گے۔ ایس کورس نوں تن حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ نظری تنقید دی لوڑ تے اہدی اہمیت بارے گل بات کہتی جائے گی۔ ایس حصے وچ کئی اہم موضوع شامل نہیں جیویں کہ تنقید تے تخلیق دار شہ تے دو جیاں علماں نال تنقید دا سانگا۔ دوجے حصے وچ نظری تنقید دے کجھ اہم نقاداں دے نظریات پڑھائے جان گے تے نتیجے حصے وچ نظریات دی بنیاد تے بنے دکھو وکھ تنقیدی دبستاناں بارے جانکاری حاصل کہتی جائے گی۔ ایہہ کورس عملی تنقید لئی پڑھیاراں دی تربیت داکم دیوے گاتے ایہناں نظریاں دی واقفی حاصل کرن توں بعد پڑھیار کسے وی لکھت نوں پڑھ کے اوہدے بارے ڈھکویں راء قائم کرن دے قابل ہو جان گے۔

Contents:**الف: نظری تنقید**

- I. تنقید کیہ اے؟
- II. تنقید دی لوڑ تے اہمیت
- III. تنقید تے تخلیق دار شہ
- IV. تنقید دا دو جیاں علماں نال سانگا

ب: نظری نقاد

(i) ارسطو	(ii) کولرج	(iii) مٹیسی آر نلڈ	(iv) ٹی۔ ایس۔ ایلپٹ

ج: تنقیدی دبستاناں

(i) نفسیاتی	(ii) مارکسی	(iii) جمالیاتی	(iv) عمرانی	(v) ثقافتی

Recommended Texts:

- جیلانی کامران (سن)، مغرب کے تنقیدی نظریے۔ لاہور: مکتبہ کارواں
- سجاد باقر رضوی، ڈاکٹر (1987ء)، مغرب کے تنقیدی اصول۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان

Suggested Readings:

- جمیل جالبی، ڈاکٹر (2005ء)، ارسطو سے ایلپٹ تک۔ اسلام آباد: نیشنل بک فاؤنڈیشن
- شارب رودلوی، پروفیسر (سن)، جدید اردو تنقید؛ اصول و نظریات۔ لاہور: بھٹی سنز پبلشرز
- کلیم صدیق، مرتب (2017ء)، نئی تنقید۔ اسلام آباد: نیشنل بک فاؤنڈیشن

Semester-VI

This course is intended for development of students' understandings of the information world and for the efficient, effective, and confident seeking and use of information they need in difference contexts especially in an academic setting. After having this course, the students will be able to gain a

- Familiarity with varying IL conceptions, models, standards, and frameworks
- Development of a general and subject-specific understanding of digital information landscape.
- Understanding the ethical, socio-economic, and legal issues surrounding information access and use.
- Understanding the nature of information Search/Seeking Process and adoption of appropriate info behavior
- Ability for where and how to find information they need.

Contents:

Defining information literacy (IL); Various conceptions; Other related literacies; Elements of information literacy; Need and importance; Role in life-long learning, academic engagement and performance; Information literacy contexts: academia, workplace, and everyday life; Models of information literacy: Big6™, Information Search Process, ELIS Model of Info-seeking, Seven Pillars, and Empowering 8; IL competency standards; IL framework for higher education; Library and Information Anxiety; Online Databases: General (Web of Science, Scopus, Google Scholar, etc.) and Subject specific databases; Searching Techniques, Search Strategy Development; Citation Management using a Computer Software; Hands on Training for searching online databases; Academic Integrity and Honesty; Plagiarism Avoidance Techniques; HEC Plagiarism Policy; Use of AI Tools in Learning and Research.

Suggested Readings:

1. Eisenberg, M. B., Lowe, C. A., & Spitzer, K. L. (2004). *Information literacy: Essential skills for the information age*. 2nd ed. London: Libraries unlimited.
2. ALA (2000). *ACRL Information Literacy Competency Standards for Higher Education*. Chicago: ACRL.
3. ACRL (2016). *Framework for Information Literacy for Higher Education*.
4. Ariew, S. A. (2014). *Information Literacy at the Crossroads: The Convergence between the Research and the Writing Processes*.
5. Milena Dobрева, (2010) "Information Literacy at the Crossroad of Education and Information Policies in Europe", *Library Review*, Vol. 59 Issue: 8, pp.638-639.
6. Basili, C. (Ed.). (2008). *Information Literacy at the crossroad of Education and Information Policies in Europe*. Consiglio Nazionale delle Ricerche. Chapter 1 and 2.
7. Jesús Lau (2006). *Guidelines on information literacy for lifelong learning*. Mexico: IL section, IFLA.
8. ACRL (2011). *Guidelines for Instruction Programs in Academic Libraries*.
9. ACRL (2012). *Characteristics of Programs of Information Literacy that Illustrate Best Practices: A Guideline*.
10. Naveed, M. A., & Rafique, F. (2018). *Information Literacy in the Workplace: A Case of Scientists from Pakistan*. *Libri*, 68(3), 247-257.
11. Naveed, M. A., & Anwar, M. A. (2019). *Development of information literacy in Pakistan: Background and research*. *Pakistan Library and Information Science Journal*, 50(2).

گورمکھی اک رسم الخط اے جیہڑا چڑھدے پنجاب وچ پنجابی لکھائی پڑھائی وچ درتیا جاندا اے۔ اسلام دے اثر ہیٹھ مسلماناں نے عربی تے فارسی تے باہلا دھیان دتا جد کہ چڑھدے پنجاب دے پنجابیاں نے گورمکھی نوں ذریعہ بنایا۔ پنجابی ادب وچ چڑھدے پنجاب تے لہندے دیساں وچ وسدے پنجابی سکھاں ولوں تخلیق ہوون والا ادب ساڈے پڑھیاری دی پہنچ توں کسے حد تاں باہر اے۔ جے گورمکھی رسم الخط وچ چھپی کوئی کتاب لہ دی جاوے تاں اگلا مسئلہ اوہنوں پڑھن دا بن جاندا اے۔ ایہہ پنجابی دے پڑھیاریاں لئی اک بہت وڈا مسئلہ اے۔ ایس کورس نوں نصاب وچ شامل کرن دا مقصد پنجابی دے سانجھے ادبی بھنڈار تاں پڑھیاریاں دی پہنچ توں ہون ہار بناو نا اے تاں جے اوہ وڈی پنجابی ادبی ریت توں لایا بھ چک سکے۔ یوں دی حد تاں پنجابی وچ تاں پہلاں دی کوئی دھپیر نہیں، لکھن والی اوکھ وی ایس کورس دے پڑھن نال نکل جائے گی تے پڑھیاریاں چڑھدے پنجاب وچ ہون والے علمی، ادبی تے تحقیقی کم توں لایا بھ چکن دے قابل ہو جان گے۔

Contents:

- گورمکھی لپی دی ریت
- گورمکھی لپی دی سکھائی
- شاہ مکھی پٹی (حروف تہجی) گورمکھی وچ
- گورمکھی پٹی
- ونجن تے سور
- گورمکھی وچ گنتی
- گورمکھی توں شاہ مکھی عبارتوں لکھوان دی مشق
- شاہ مکھی توں گورمکھی عبارتوں لکھوان دی مشق

Recommended Texts:

- سینتارام باہری، ڈاکٹر (سن)، گورمکھی پڑھائی لکھائی۔ لاہور: ملک بک ڈپو
- گلپان سنگھ (2018ء)، گورمکھی استاد۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

Suggested Readings:

- بوٹا سنگھ براؤ (2015ء)، پنجابی بھاشا، لپی اتے ویاکرن۔ نویں دی: آر سی پبلشرز
- شہباز ملک، ڈاکٹر (1996ء)، پنجابی لسانیات۔ لاہور: عزیز بک ڈپو

افسانہ یا کہانی اچھی کہانیاں نثری صنفاں وچوں بہت پسند کیتی جاون والی صنف اے۔ جیاں دے دونوں ودھدے رچھیاں تے سٹنگڈے ویہل نے ایہدی مقبولیت وچ ودھا کیتا کیوں ہے اچھے جی کول بہت زیادہ ویہل نہیں رہی تے افسانہ یا کہانی اک اجیہا فن پارا ہوند اے جیسوں اکو پیٹھک وچ کنجیا جاسکد اے۔ افسانے وچ باہلا کر کے دے دی پاتری حیاتی وچوں اکو کچھ دی جھاک وکھائی جاندی اے۔ ایس کورس وچ پنجابی دے چار سر کڈھویں کہانی کاراں نوں شامل کیتا گیا اے۔ سبھ کول ادبی حوالے نال کوئی نا کوئی نوٹ لکنا لہدی اے۔ جے پروین ملک ہور اں نوکری پیشہ سوانی دے حقیقی مسائل نوں سوہنے ڈھنگیں الیکیا تے منشا یاد ہور اں وی اجیہے جی دی چتر کاری کیتی جیہڑی حیاتی وچ سیٹل ہوون لئی دڈے شہر وچ تاں جاو سیار دلوں سد اپنڈواں رہیا۔ جسو ندر سنگھ ہور اں اچھے جی دے اندرون گھول دی گل کیتی تے منظوب کر داراں راہیں گجے جذبیان تے اپورن سدھراں نوں ساہنے لیاند اتے افضل احسن رندھاوا ہور اں پنجاب دی لوک سیانف نوں کہانی داروپ دتا۔

Contents:

1. افسانے دا توار تخی پچھو کڑ
2. پنجابی افسانے دی توار
3. پروین ملک دے افسانیاں وچ سوانیاں دے مسائل
4. پروین ملک دا اسلوب
5. جسو ندر سنگھ دے افسانیاں وچ جی دے اندر دی چتر کاری
6. جسو ندر سنگھ دی افسانہ نگاری دا سانی ویروا
7. جسو ندر سنگھ دی کردار نگاری
8. منشا یاد دے افسانیاں وچ ناسٹیلیا
9. منشا یاد دی کردار نگاری
10. افضل احسن رندھاوا دا اسلوب
11. افضل احسن رندھاوا دیاں کہانیاں دا سماجی کچھ

Recommended Texts:

- پروین ملک (1984)، کیہ جاناں میں کون۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- منشا یاد (1987ء)، وگدا پانی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- افضل احسن رندھاوا (1973ء)، رن تلوار تے گھوڑا۔ لاہور

Suggested Readings:

- جسو ندر سنگھ (2008ء)، گھر دا جی۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
- سعید بھٹنا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: ایچ پبلشرز

(حیدرآباد دیوبند ریاست)

ایس کورس دامقصد چڑھدے پنجاب وچ پنجابی ادب بارے جانکاری حاصل کرنا اے۔ پنجابی دے کلاسیکی دور وچ تارا مسلمان صوفیاں ای میدان ماری رکھیا پر اجو کیاں ادبی صنفاں وچ چڑھدے پنجاب دے لکھیاری وچ سیر پار ہے نیں۔ ایس کورس نوں چار حصیاں وچ ونڈیا گیا اے تے ہر حصے وچ اوس کھیتر دے سرکڑھوئیں تخلیق کاراں دیاں لکھتاں نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایس کورس دے پڑھیاری چڑھدے پنجاب وچ لکھی جاون والی نظم، کہانی، ناول تے تنقید دے کھیتر اں دامطالعہ کرن گے۔ چڑھدے پنجاب دے لکھیاریاں نوں ساڈے پاسے ڈھکویں تھاں نہیں مل سکی جیہدا اک بہت وڈا کارن رسم الخط داد پھیتر رہی اے۔ ایس ستویں سمسٹر وچ گورکھی پڑھائی لکھائی دا لازمی کورس شامل کیت اے جیہں نال پڑھیاری ایس اوکڑ نوں نچھ کے چڑھدے پنجاب دے ادب دا بھروئیں ڈھنگیں مطالعہ کر سکن گے۔

Contents:**الف۔ نظم**

1. ساوے پتر موہن سنگھ
2. کاغذ تے کیوں امر تاپریتم
3. کلیات شوکار کلیمات شوکار بٹالوی

ب۔ کہانی:

1. میریاں سرس کہانیاں کلونت سنگھ ورک
2. نہیں سانوں کوئی تکلیف نہیں اجیت کور

ج۔ ناول:

1. زمیں پچھے اسمان دلپ کور ٹوانا
2. ادھ چاننی رات گوردیال سنگھ

د۔ تنقید:

1. جیہناں پچھا تاج کشن سنگھ
2. رچنا سرنچنا ہر بھجن سنگھ

Recommended Texts:

- موہن سنگھ (2010ء)، ساوے پتر۔ لاہور: سچیت کتاب گھر
- گوردیال سنگھ (سن)، ادھ چاننی رات۔ لاہور: سچیت کتاب گھر
- کلونت سنگھ ورک (2006ء)، میریاں سرس کہانیاں۔ لاہور: سچیت کتاب گھر

Suggested Readings:

- ہر بھجن سنگھ (1977ء)، رچنا سرنچنا۔ امرتسر: نوچیتن پبلشرز
- کشن سنگھ، پروفیسر (2004ء)، جیہناں پچھا تاج سچ۔ لاہور: سچیت کتاب گھر
- اجیت کور (1991ء)، نہیں سانوں کوئی تکلیف نہیں۔ لاہور: اوم پبلشرز

PUNJ-6209

Special Study of Heer Damodar

3(3-0)

(خصوصی مطالعہ، ہیرو دمور)

اصلوں واہی وان وسیب ہوں کر کے پنجاب وچ رومانی قصیاں نوں شروع توں ای بہت نامناملی۔ پنجابی ادب وچ قصہ ادب دی نینہہ چینیوٹ دے واسی دمور نے رکھی۔ دمور نے پنجاب دے ہر من پیارے رومان، ہیر رانجھے نوں نظمایا تے امر کر چھڈیا۔ قصہ ہیر رانجھای اگے چل کے پنجابی وچ سبھ توں ودھ لکھن والا قصہ بنیاد سو توں ودھ شاعر ایہدے راہیں اپنے فن دے کمال دکھائے۔ ایس کورس نوں شامل کرن دا مقصد اک تاں پنجابی قصے دے توار سنجی پچھو کڑو نوں سمجھن دا آہر کرنا تے نالو نال دمور دے شعری گناں نوں کھوجنا تے۔ دمور نے ہندی لہجہ اپنایا جیوں کر کے اوہنوں ڈھکویں رنگیں پڑھیانہ جاسکیا۔ ایس کورس راہیں پڑھیار متن دی پڑھائی دے نال نال دمور دے شعری گناں دا پروا کرن گے جیوں نال پنجاب وچ انسانیت، بھائی چارے تے پریم دیاں قدراں بارے جانکاری حاصل ہووے گی۔

Contents:

1. دمور دی حیاتی
2. پنجابی وچ قصہ کاری دی ریت
3. پنجابی دا پہلا سلبھ قصہ
4. ہیر دمور وچ مذہبی برداشت
5. دمور دے کرداراں دی دیسی رنگن
6. دمور دی لفظالی
7. ہیر دمور وچ انسانی نفسیات دا ڈو، منگھا مشاہدہ
8. ہیر دمور وچوں چوں نوں متن دی پڑھت

Recommended Texts:

- دمور (1986ء)، ہیر دمور۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- پریمی، گوردت سنگھ، پرنسپل (1974ء)، دمور رجناولی۔ پٹیالہ: بھاشا دھماگ

Suggested Readings:

- بلال زبیری (1975ء)، جھنگ کی لوک کہانیاں۔ جھنگ: جھنگ ادبی اکیڈمی
- بھائی، اتم سنگھ (1982ء)، قصہ کاوتے ہیر دمور۔ پٹیالہ: پوتر پرمانک پرنکاشن
- نجم حسین سید (1990ء)، اکتھ کہانی۔ لاہور: اوم پبلشرز
- سمیع اللہ قریشی، پروفیسر (1998ء)، سرزمین جھنگ۔ لاہور: گلشن ہاؤس

Semester-VII

This course is designed to acquaint students with the objectives to make them understand the basic concepts of Sports Sciences and Physical Education and its relation to Health Education and provide preliminary awareness about physical, mental, and social developments involving students in various athletics and games practical as well as interpretation of biological and psychological effects of physical activities.

Contents:

1. *Introduction to Sports Sciences*
2. *Movement Education*
3. *Physical Fitness*
4. *Introduction of Posture and Postural Deformities*
5. *Warm Up and Cool Down*
6. *Weight Management*
7. *Introduction to Sports Nutrition*
8. *Recreation*
- 9.

Practical:

1. *Athletics (Track and Field Events)*
2. *Games (Football, Volleyball, Basketball, Badminton, Table Tennis)*
3. *Gymnastic*
- 4.

Recommended Texts:

1. Osada, N. (2019). *Theory of International Physical Education and Sports Studies for the Achievement of Peace*. CCB Publishing.
2. Zeigler, F. Z. E. F. (2016). *Philosophy of physical activity education (including educational sport)*. Trafford Publishing Fink, H. H., & Mikesky, A. E. (2020). *Practical applications in sports nutrition* (5th ed.). Burlington, MA, New Jersey: Jones & Bartlett Learning.
3. Human Kinetics. (2013). *Introduction to recreation and leisure*. Human Kinetics. Jeukendrup, A. E., & Gleeson, M. (2019). *Sport nutrition* (4th ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.

Suggested Readings:

1. Goldman, L. (2015). *Raising our children to be resilient: A guide to helping children cope with trauma in today's world*. Rutledge.
2. Kamlesh, M. L. (2004). *Athletic Personality: A psychological probe*. Khel Sahitya Kendra.
3. Guthrie, M. (2003). *Coaching track & field successfully*. Human Kinetics.
4. Carr, G., & Carr, G. A. (1999). *Fundamentals of track and field*. Human Kinetics.
5. Barber, G. (2016). *Getting started in track and field athletics: Advice & ideas for children, parents, and teachers*. Trafford Publishing.

Objectives:

- To familiarize the students with commandments of trade and inheritance mentioned in the Quranic text (with the help of Urdu translation).
- Students
- To introduce the student to scientific facts and miracles of the Holy Quran and Quranic stress on deep study of Allah's explored universe.
- To motivate the students for reading and exploring the last Holy Book revealed by Almighty Allah.
- Through memorization students will develop their relation with last revelation.

Contents:

- تجارت اور وراثت:
- مال کی تقسیم
- نادان کا مال
- عوام الناس کا مال
- عورتوں کا مال
- یتیموں کا مال
- کفار کا مال
- جائز مال
- معاہدے
- رہن
- قرض
- سائنسی حقائق:
- تخلیق کائنات
- اجرام فلکی
- شجر و حجر
- زمین و آسمان کے اسرار
- ہوائیں اور طوفان
- بہائم اور مویشی
- حشرات الارض
- پہاڑ اور سمندر

قرآنی عربی گرامر کے اصول اور اسکے اطلاقات (متن قرآنی پر اطلاق سے توضیحات): Grammar:

Details of Chapters and verse Numbers:

▪ منتخب آیات مع ترجمہ و تجوید

▪ البقرہ (۲۶۱، ۲۶۱۵، ۲۶۶۵، ۲۱۹، ۲۶۳، ۲۴۵، ۱۸، ۲۶۵، ۱۷۷، ۲۶۵، ۱۶، ۲۴۵، ۲۸۲، ۲۶۲، ۲۴۳، ۲۴۱، ۸۳، ۱۷۷، ۲۱۵، ۲۶۶، ۲۴۸، ۲۴۷، ۱۶، ۲۴۳)

(۲۳۳، ۲۴۵، ۲۶۶، ۱۶۳، ۲۶۶، ۱۶۳، ۱۶۳، ۶۰، ۵۰، ۱۶۳، ۱۶۳، ۲۶۶، ۱۶۳، ۲۴۵، ۲۶۶، ۲۳۳)

آل عمران (١١٤، ١٣٣، ١٣٠، ١٣٠، ١٩٠، ٢٤٠، ٥٩)

النساء (٢٩، ٢٩، ٢٩، ١٦١)

المائدة (٨٩، ٩٥، ٤٥، ٦٩، ٦٠)

التوبة (٩٨، ٢٣، ٦٩، ٢٣، ٢٣، ٢٠، ٢٠)

الأعراف (١٤٢، ١٨٥، ٥٤، ٥٨، ١٦٣، ١٦٣، ١٦٠، ١٦٠، ١٣٣، ١٢٦، ١٢٦)

الرعد (٤١)

الطور (٢٣)

الأنعام (٥٩، ٦٣، ١٣١، ١٣٦، ٣٨)

الأنفال (٢٨، ٣٦، ٣١)

الأنبياء (٥١، ١٠٩، ٣٢، ٣٢، ٣٤، ٣٤، ٣٥، ٤٤، ٣٥)

الحج (٥)

فاطر (٢٤، ١٢، ١٣)

التكوير (٢٠، ٦٣، ٣١)

الروم (٥٠)

الأسراء (٤٠، ٩٩)

الرعد (٢)

السيا (١٠، ٣٣، ٢٢)

يونس (٨٨، ١٠١، ٢٣، ٢٣، ٢٣، ٢٤، ٢٤)

يوسف (٩٣، ١٣)

الفرقان (٦٢، ٥٣)

لقمان (٢٩، ١٦)

ط (١١٣، ٥٣)

التخل (٤٥، ١١، ٦١، ٣٩، ٤٩، ٦٨، ٦٨، ١١٥، ٨٠)

التمل (٦٣، ٦٣، ٨٨، ٦٠، ٨٢، ١٦، ١٤، ١٨)

السجدة (٢٤)

الحديد (٦)

هود (٣٣، ٦٠)

يسين (٣٤، ٣١)

الروم (٣٩، ٣٩، ٥٠، ١٩، ٢٣، ٣٦)

فصلت (٣٩، ٣٩)

الح (٦١، ٦٥، ٢٢، ٤٣)

الحجر (١٩، ٢٢)

الأنبياء (٣١، ٣٠، ٢٤)

الزاريات (٤٤)

- الزلزله (١)
- القصص (٤٦، ٤٩، ٨٠، ٨١، ٨٢)
- النور (٣٤، ٣٢، ٢٢، ٣٠، ٣٥، ٣٣)
- الجمعة (١١، ١٠، ١١، ٥)
- القمر (٤)
- الواقعة (٦٩)
- الفاطر (٢٠، ١٣)
- الملك (١٩)
- الصف (١٠)
- الجن (١٣)
- الشورى (٢٨)
- الزخرف (١١)
- الفيل (١)

(پنجابی ناٹک)

ادبی دی تاریخ ڈرامے دے بغیر نامکمل اے کیوں جے ادب حیاتی دی پتھر کاری داناں اے تے ڈراما ایس دا بہت ڈھکواں وسیلہ اے۔ ایس کورس وچ پنجابی دے چار اُچ کوٹی دے ناٹک کاراں دے ناٹکاں نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایہناں ناٹکاں وچ ناٹک کاراں نے سماکی پنجابی وسیب دی صورت کاری دے نال نال تواریخی پاتراں تے واقعییاں نوں وی پیش کیتا اے۔ اُچ ایہہ کورس جتھے پڑھیادراں دی ناٹک کلاناں جانکاری کروائے گا او تھے ای پنجاب دی بھرویں تاریخ بارے وی دس پائے گا۔ ایہناں وچ سجاد حیدر ہوراں دے ریڈیائی ڈرامے وی شامل نیں جیہناں نال پڑھیادریڈیائی تے لکھتی ڈرامے دا فرق سمجھن دے قابل ہو جان گے۔ ایس کورس وچ ناٹک کاری تے اچھا کر کے پنجابی ناٹک کاری دی تاریخ بارے وی گل بات چھوہی جائے گی۔

Contents:

- ڈراما، پنجابی ڈراما تے تھمیر دی ریت
- پنجابی ڈرامے دا ارتقاء
- پنجابی ریڈیائی ڈرامے دا ارتقاء
- سجاد حیدر دی ڈراما نگاری، کردار نگاری، اسلوب
- فقنس وچ پنجاب دی پینڈور، متل دی تصویر کشی
- میجر اسحاق دی ڈراما نگاری، اسلوب
- اشفاق احمد دے ڈرامیاں وچ پنجابی پینڈور، متل
- اشفاق احمد دا اسلوب
- نجم حسین سید دی ڈراما نگاری وچ ناہری تے دیس پیار
- نجم حسین سید دا اسلوب

Recommended Texts:

- اسحاق محمد (1976ء)، فقنس۔ لاہور: پنجابی ادبی مرکز
- سجاد حیدر (1986ء)، سورج مکھی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- نجم حسین سید (2000ء)، اک رات راوی دی۔ لاہور: زت لیکھا
- اشفاق احمد (2005ء)، ٹاہلی دی تھلے۔ لاہور: سنگ میل پبلیکیشنز

Suggested Readings:

- محمد شاہد حسین، ڈاکٹر (1994ء)، ڈراما فن اور روایت۔ نئی دہلی: حسین پبلیکیشنز
- قدر آفاتی (1973ء)، پنجابی افسانہ نے ڈارامہ۔ لاہور: عزیز بک ڈپو
- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

(واراں تے جنگ نامے)

وار پنجابی ادب دی نویکلی صنف اے۔ پنجابی ادب نوں ایہہ مان حاصل اے کہ ایس وچ کسے بادشاہ، سرداریاں وڈیرے دا قصیدہ لہیاں وی نہیں لہدا جد کہ سور میاں تے دھرتی جایاں نوں ہمیشہ وڈیا گیا اے۔ پنجاب صدیاں توں ای دھاڑویاں دیاں ہلیاں دا شکار رہیا اے۔ ایہناں دھاڑویاں دا مقابلہ کرن لئی جد کوئی سور مامیدان وچ متر داتاں اوہدے جدی میراٹی اوہدی بہادری دے سوہلے گاوندے۔ ایہناں رزمیاں گیتاں نوں پنجابی وچ وار آکھیا جاند اے۔ ایس کورس وچ "نادر شاہ دی وار" وی شامل اے جس وچ نادر شاہ درانی دے ہندوستان آتے حملے دا پورا احوال درج اے۔ واراں وچ سکالی تاریخ سچے تے سچے رنگ وچ دکھائی دیندی اے کیوں جے ایہناں دے لکھن والے درباری مورخ نہیں ہوندے سگوں عوام اندر دسدے عام جی ہوندے نیں جیہناں دا سچ جھوٹ سبھ دے سامنے ہوند اے۔ واراں نوں پڑھن دا مطلب سکالی تاریخ والوک درشن اے۔ ایس کورس نال پڑھیاراں وچ اپنی دھرتی تے ریت تے مان دے جذبے پیدا ہون گے تے نالے اوہ دیکھ سکے گے جو پنجابی وچ رزمیہ ادب دے سکے ودھیا نمونے ملدے نیں۔

Contents:

- پنجابی ادب وچ واری ریت تے تاریخ
- کل تے نار دبارے بحث
- نادر شاہ دی وار تاریخی پس منظر
- نادر شاہ دی وار دافنی تے فکری ویروا
- نجابت دی کردار نگاری دا جائزہ
- چٹھیاں دی وار دافنی پس منظر
- چٹھیاں دی وار دافنی تے فکری جائزہ
- پیر محمد دی کردار نگاری دا جائزہ
- واقعاتی حوالے نال "جنگ ہند پنجاب" دا بھرواں ویروا
- شاہ محمد دا سلوب

Recommended Texts:

- پیر محمد (2004ء)، چٹھیاں دی وار۔ لاہور: سنگ میل پبلی کیشنز
- نجابت (1989ء)، نادر شاہ دی وار۔ مرتبہ نواب سیال۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- شاہ محمد (1972ء)، جنگ ہند پنجاب۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: عزیز بک ڈپو

Suggested Readings:

- شاہ جہاں مقبل (1990ء)، جنگ نامہ مقبل تے پنجابی مرثیہ۔ مرتبہ شہباز ملک۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- سعید بھٹنا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

ایہہ کورس تحقیق دے اصولاں تے تحقیق دے وکھو وکھ ڈھنگاں دی پڑھائی تے پسر یا ہو یا اے۔ ایس کورس وچ پڑھیاراں نوں تحقیق دے فن بارے جانکاری دتی جائے گی جیہڑی تحقیقی مقالہ لکھن سے اوہناں لئی بہت لایجھ دند ہوئے گی۔ لائبریری وچوں مواد دی بھال، نوٹس لینا تے حوالے درج کرنا عام پڑھیاری لئی چنگا بھلا اوکھا کم اے۔ ایس کورس وچ لائبریری دے عالمی اصولاں موجب مضموناں نوں الاٹ کیتے گئے کوڈز دے حوالے نال خصوصی جانکاری دی شامل اے جیہدی مدد نال پڑھیاری تحقیق کان لوڑیںدیاں کتاباں بہت سوکھ نال لہجھ سکدے نیں۔ ایس کورس وچ شعری تے نثری کھوج دے وکھو وکھ ڈھنگاں نوں نتار کے پیش کیتا جائے گا۔ ایس کورس دے پڑھیاراں نوں متن ذی سودھ کاری دے اصول تے ڈھنگ سمجھن وچ وی آسانی ہوئے گی۔ ایس کورس وچ تحقیق دے حوالے نال وکھو وکھ سوچھوواناں دے نظریات پڑھن توں بعد پڑھیاری عملی تحقیق دے میدان وچ ایہناں توں لایجھ چکن گے۔

Contents:

1. تحقیق کیہ اے؟
2. تحقیق دی لوڑ تے اہمیت
3. محقق دیاں خوبیاں
4. کھوج دے وسیلے
5. کھوج دے اصول
6. حوالے دا فن
7. کتابیات دا طریقہ
8. پنجابی کھوج دی ریت

Recommended Texts:

- تبسم کاشمیری، ڈاکٹر (1992ء)، ادبی تحقیق کے اصول۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان
- تنویر احمد علوی، ڈاکٹر (2015ء)، اصول تحقیق و ترتیب متن۔ لاہور: سنگت پبلشرز

Suggested Readings:

- سلطانہ بخش، ڈاکٹر، ایم (2017ء)، اردو میں اصول تحقیق۔ اسلام آباد: ورڈ ویژن پبلشرز
- گیان چند، ڈاکٹر (2002ء)، تحقیق کا فن۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان

Semester-VIII

This course is aimed at introducing the students with basic concepts of conventional and emerging concepts of digital communication. Students would be able to identify and distinguish between the key concepts of conventional and digital communication. Conventional media such as television, radio, newspapers and magazines have long been the primary outlet for communication campaigns, but added to this now are digital channels like social media (Facebook, Twitter, Instagram) that have increased the opportunities for companies, big and small, to connect and spread the word. Digital communications media are inherently capable of being more interactive, more participatory, more egalitarian, more decentralized, and less hierarchical. As such, the types of social relations and communities which can be built on these media share these characteristics. This course further enables the students to understand the communication process, conventional and digital communication systems, problems and prospects of conventional and digital communication and distinguish among various forms of mass media.

Contents:

1. Communication: process, types and functions
2. Barriers in communication
3. Models of mass communication: linear, circular, transactional
4. Print media communication: newspapers, magazines, periodicals, books, pamphlets, etc.
5. Electronic media communication: radio, television, film
6. New media: (internet): website, blog, vlog, and use of AI in social media
7. ICTs and emerging platforms of new media: web 2.0, web 3.0
8. The phenomenon of social media: Facebook, Twitter, LinkedIn, Google
9. Integration, convergence, consumerism and amplifications of mass contents on ICT platforms
10. Receiver of communication as channels of ICTs
11. Media Literacy: difference between real and fake news, propaganda, Framing, angeling.

Recommended Texts:

1. Baran, S. (2016). *Introduction to mass communication: Media literacy and culture* (10th ed.). McGraw-Hill.
2. Campbell, R., Martin, C., & Fabos, B. (2014). *Media and communication: Mass communication in a digital age*. St. Martin's.

Suggested Readings:

1. Dominick, J. (2014). *Dynamics of mass communication* (12th ed.). McGraw-Hill.
2. Vivian, J. (2015). *Media of mass communication*. Pearson.
3. Lindgren, S. (2017). *Digital media and society*. Sage.

دنیا داکوئی ادب وی تنقید دے بغیر اگے نہیں ودھ سکدا۔ تنقید ادب وچ نویں راہوں کھولن تے نویں زاویے دریافت کرن داناں اے۔ ایہہ کورس ستویں سمسٹر دے کورس، "نظری تنقید" کوڈ نمبر PUNJ-7113 دا تسلسل اے جیہں وچ تنقیدی نظریات تے تنقیدی اصولاں دا مطالعہ کیتا گیا سی۔ اوس کورس وچ پڑھے گئے نظریات دی روشنی وچ پڑھیار پنجابی دے وڈے تے مشہور نقاداں دیاں لکھتاں دا مطالعہ کرن گے۔ ایس کورس وچ نجم حسین سید، شریف نجہای، حسین شاہد، عارف عبدالمتین تے ڈاکٹر اسلم رانا جیسے نامی سوجھو اتناں دیاں لکھتاں دا ویر واکیتا جائے گا۔ پڑھیار نظریاتی تنقید دے اصولاں تے تنقیدی دستاں دے حوالے نال ایہناں لکھتاں بارے گوہ کرن گے۔ ایس کورس وچ شامل شریف وڈے پنجابی نقاداں دیاں لکھتاں دے بھروسے مطالعے توں بعد پڑھیاراں نوں تنقید دیاں نظری بھٹاں توں اگے ودھ کے اوہناں دے اطلاق بارے جانکاری حاصل ہووے گی۔ ایہناں نقاداں کول نظریاتی حوالے نال لکھتاں دی بھرمار اے۔ پڑھیار ایہہ جان سکے گے کہ اکو گل یاں لکھت نوں نفسیاتی نقاد کیوں دیکھدے؟ مار کسی نقاد کیوں دیکھدے اے تے عمرانی نقاد اوسے لکھت بارے کیہ وچار رکھدے اے۔

Contents:

1. جھاتیاں	شریف نجہای
2. ساراں	نجم حسین سید
3. پرکھ پڑچول	عارف عبدالمتین
4. پورنے	حسین شاہد
5. رنگ سنگ	اسلم رانا

Recommended Texts:

اسلم رانا، ڈاکٹر (1991ء)، رنگ سنگ۔ لاہور: عزیز پبلشرز
حسین شاہد (1972ء)، پورنے۔ سیالکوٹ: زرین پبلی کیشنز

Suggested Readings:

شریف نجہای (1994ء)، جھاتیاں۔ لاہور: عزیز پبلی ڈپو
عارف عبدالمتین (2000ء)، پرکھ پڑچول۔ لاہور: ٹیکنیکل پبلشرز
نجم حسین سید (2007ء)، ساراں۔ لاہور: سچیت کتاب گھر

ایس کورس وچ جدید پنجابی شاعری دے ست وڈے شاعران نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایہہ سبھ پنجابی دے وچ نویں مہاڑاں دی نینہہ رکھن والے شاعر نیں۔ شریف نجہا ہی ہو راں پنجابی وچ نویں نظم نوں اچیاں دتی۔ باقی صدیقی ہو راں پوٹھوہاری لہجے نوں ورت کے دھرتی دی سچی تے سچی نمائندگی کیتی تے تھوڑے شہداں وچ بھر ویں گل کرن دا ڈھنگ ورتیا۔ میر نیازی دی ٹلنا دیا دے کسے دی چوٹی دے رومانی شاعر نال کیتی جاسکدی اے۔ اوہناں نے بہت ہی تھوڑے اکھراں وچ معنیاں تے رمزیاں دے دریا وگائے نیں۔ احمد راہی ہو راں دی شاعری وچ بے مثال روانی اے۔ رائے محمد خاں ناصر ہو راں دیسی بندے دے اندر دی گل کیتی تے مظہر ترمذی ہو راں اجو کے جی دیاں جذباتی اوکڑاں بارے دس پائی۔ ایس کورس دے پڑھاؤن دا مقصد پڑھیاراں نوں شاعری وچ پرچلت اجو کے رجھاں ماں بارے پڑھن دا ذوق پیدا کرنا تے انسانی رویاں اندر نت واپر دیاں تبدیلیاں بارے کھوج کرن دی راہ دکھانا اے۔

Contents:

1. جگراتے شریف نجہا ہی
2. ترنجن احمد راہی
3. کل کلام میر نیازی
4. کچے گھڑے باقی صدیقی
5. نیل کراہیاں نیلکاں نسرین انجم بھٹی
6. دو جاہتہ سوالی مظہر ترمذی
7. ہڈک رائے محمد خاں ناصر

Recommended Texts:

شریف نجہا ہی (1986ء)، جگراتے۔ لاہور: عزیز پبلشرز
 باقی صدیقی (1994ء)، کچے گھڑے۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
 احمد راہی (2007ء)، ترنجن۔ لاہور: الحمد پبلی کیشنز

Suggested Readings:

جیلانی کامران (1985ء)، نئی نظم کے تقاضے۔ لاہور: مکتبہ عالیہ
 تبسم کاشمیری (1975ء)، جدید اردو شاعری میں علامت نگاری۔ لاہور: سنگ میل پبلی کیشنز
 رائے محمد خاں ناصر (2019ء)، ہڈک۔ لاہور: سانچہ پبلی کیشنز
 سرفراز حسین قاضی (1976ء)، نویں نظم۔ شیخوپورہ: گلر جدید

(قومی ادب)

پنجابی ادب وچ دیس پیار دے جذبیاں دا بھرواں اظہار ملدا اے۔ پنجابی شاعری دا مول سبھا ای ایہہ رہیا اے کہ ایس وچ کسے بادشاہ یاں ننگڑے دی سلاہنا لہجیاں وی نہیں لہجہ دی جد کہ سور میاں دی سور متائی دے گیت ایہدے متھے داسہرا ہے نیں۔ دیس پیار دے حوالے نال ساڈے کول باہلا ادب تاں پاک ہند جنگاں دے چکھو کڑ وچ رچیا گیا۔ ایس وچ وی اچھا کر کے 1965ء دی جنگ سے رچیا جاوے والا ادب سر کڈھو اے کیوں جے اوس ویلے جوش جذبے دے اظہار وچ قومی سطح دے ادبیاں دے نال نال پنجابی ادبیاں وی چنگا چو کھا حصہ رلا یا۔ زمانی حوالے نال ایس کورس نوں تن حصیاں وچ ونڈیا گیا اے، 1929ء تیکر دی قومی شاعری، 1930ء توں 1940ء دی قومی شاعری تے 1940ء توں بعد دی قومی شاعری۔ ایہہ کورس پڑھن نال سماکی تاریخ دی جانکاری حاصل ہوئے گی تے دیس پیار دے جذبیاں نوں پریرنا ملے گی۔ ایس وچ 1965ء تے 1971ء دیاں پاک ہند جنگاں بارے اچھا مطالعہ کیتا جائے گا جس نال پڑھیاراں نوں اپنی قومی تاریخ بارے جان وچ مدد ملے گی۔ ایہناں جنگاں وچ پنجابی شاعران دی ادبی سانجھ دے نال نال تحریک پاکستان وچ پنجابی شاعران دے حصے بارے وی بھروسے گل بات کیتی جائے جس نال پڑھیاراں نوں دیس پیار دیاں تحریکاں وچ ادب دے کردار نوں سمجھن وچ مدد ملے گی۔

Contents:

- 1- پنجابی وچ دلش بھگت شاعری، 1929ء تیکر
- 2- 1930ء توں 1940ء تیکر پنجابی قومی شاعری دی ٹور
- 3- پنجابی شاعران دا تحریک پاکستان وچ قلمی حصہ
- 4- پنجابی شاعران دا تحریک پاکستان وچ عملی حصہ
- 5- 1940ء توں 1947ء تیکر قومی شاعری دی ٹور
- 6- آزادی توں بعد پنجابی قومی شاعری دی ٹور، 1964ء تیکر
- 7- "گلاں خون خمیر دیاں" دا خصوصی مطالعہ 1965ء دی جنگ دے حوالے نال
- 8- "ستاراں دن" دا فنی، فکری تے موضوعاتی جائزہ
- 9- پنجاب دا جغرافیائی جائزہ

Recommended Texts:

- 1- شہباز ملک (1980ء)، پنجابی ادب تے منزل پاکستان، لاہور: عزیز بک ڈپو
- 2- فقیر محمد فقیر، ڈاکٹر (2008ء)، ستاراں دن، لاہور: بزم فقیر

Suggested Readings:

- 1- راجا رسالو، مرتب (1966ء)، گلاں خون خمیر دیاں، لاہور: پاکستان رائٹرز گلڈ
- 2- شفقت تنویر مرزا (1993ء)، تحریک آزادی تے پاکستان وچ پنجاب دا حصہ، لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- 3- قدر آفاقی (1972ء)، پنج رنگ، لاہور: عزیز بک ڈپو
- 4- بوٹے شاہ (2000ء)، پنجاب دی جغرافیائی تاریخ، لاہور: پنجابی تواریخ بورڈ

(لوک ادب۔ راہیں پنجاب دی تاریخ)

کے وی دھرتی دے جیاں دی سچی نمائندگی او تھوں دے لوک ادب وچ ملدی اے۔ توں دا ثقافتی مونہہ متھ لوک ادب ہی متھ اے۔ پنجابی ادب ایس معاملے وچ بہت بھرواں اے۔ پنجاب دیاں زیادہ مشہور لوک کہانیاں وچ ہیر رانجھا، سسی پنوں، سوہنی مہینوال تے سیف الملوک شامل نیں۔ ایہناں قصیاں نوں تاں وڈے شاعر نصیب ہو گئے تے ایہہ باقاعدہ لکھیجن توں بعد کے ناکے شاعر دے ناولں لگ گئے پر پنجاب دے پنڈاں تھواں وچ لہڑ ٹیاراں، چھیڑ وواں تے کھیتاں وچ کم کر دے واہی واناں تھوں ہونہ وچ آون والا ادب وی نال نال چلدا رہیا اے۔ ایس کورس وچ لوک ادب دے حوالے نال پنجابی ادب دے مختلف سمیاں دا ویروا کیتا جائے گا۔ ایہہ کورس پنجابی لوک ادب دی ٹور دا ارتقائی ویروا کرن دا کم دیوے گا۔ لوک ادب وچوں سانوں اپنی دھرتی دے ریت رواج، لوک سیانف تے اپنے وڈکیاں دے رجھیویاں بارے جانکاری ملدی اے۔

Contents:

- آ. لوک ادب تے تاریخ دی سانجھ
- ب. سلاطین دے دے پاتراں دا ویروا
- ج. مغلاں دا سماجی لوک ادب
- د. سکھاں دے عہد
- ہ. لوک ادب راہیں انگریزی راج
- و. آزادی مگروں لوک ادب وچ پنجابی جیون

Recommended Texts:

- شاور چدھڑ (2003ء)، اکھاناں راہیں پنجاب دی تاریخ۔ لیلیانی: پنجابی کھوج گڑھ، 2003ء۔
 ونجارا بیدی (1959ء)، لوک آکھدے ہن۔ لدھیانہ: پنجابی ساہت اکیڈمی
 ٹمپل، آر۔ سی (1991ء)، حکایات پنجاب۔ مترجمہ میاں عبدالرشید۔ لاہور: مجلس ترقی ادب

Suggested Readings:

- سعید بھٹنا (2006ء)، کمال کہانی۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
 سعید بھٹنا (2010ء)، نابہ کہانی۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
 اعجاز، اے ڈی (1983ء)، کال بلیندی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ